'İnsan bilmediğinin düşmanıdır.'

Hz. Ali

ALEVİLİK BİLİNMELİDİR!

ALEVİLİK KRONOLOJİSİ, TEOLOJİSİ ve AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ KARARLARI

Cem Vakfı

CUMHURİYET VE EŞİT YURTTAŞLIK

Atatürk'ün, Yeni Göreve Başlayan Bakanlar Kurulu'na, 30 Ekim 1923 Akşamı Yaptığı Konuşma Metni. Bakanlar Kurulu akşam üzeri valilikte toplandı.

Bu ilk toplantıda Gazi Paşa da bulundu. Hepsini tek tek kutladı. Kısa bir konuşma yaptı:

"Efendiler! Yıkmaya çalıştığımız ortaçağın arkasında bin yıllık deney var. Bin türlü kirli oyun bilir. Cumhuriyetimiz ise daha yeni doğmuş bir çocuk. Cumhuriyeti kolayca boğuverirler. Bu nedenle çok dikkatli, uyanık olun. İş arkadaşlarınızı özenle seçin. İstanbul'dan gelen bazı memurları gördüm. Bir devrim başkentine geldiklerinin farkında görünmüyorlar. Koca Osmanlı gemisi durup dururken batmadı. Bunlar gibi ilgisiz, tembel, heyecansız, küçük kafaların büyük sorumluluğu var. Kötü bir memur vatandaşı devletinden soğutur. Osmanlı Devleti azınlıklara devlette görev vermiş ama son iki yüz yıl içinde Alevi yurttaşlarımıza vermemiştir. Bu akla ve insanlığa aykırı duruma Milli Mücadele başlar başlamaz son vermiştik. Bu tutumu özenle sürdüreceğiz. Anadolu'da kim varsa hepimiz bir milletiz. Yurt ve kader kardeşiyiz. Milli Mücadele'yi böyle yürüttük, Cumhuriyeti de bu anlayışla yöneteceğiz. Bu anlayışın bozulmasına izin vermeyeceğiz. Bozulduğu zaman ne olduğunu iyi biliyoruz.

Yunan ordusu Sakarya'dan çekilirken, çoğu ahşap olan köy camilerini yakıp yıkmıştı. Son çekilişte de batıdaki büyük taş camilerin dışındaki tüm şehir, kasaba, köy camilerini yakarak, yıkarak kaçtılar. Bunların sayısı birkaç bindir. Bu camileri yenilemek görevimizdir. Bu hizmeti nutuk atmadan, gösterişe kaçmadan, siyasete alet etmeden yerine getirelim. İlkokulun zorunlu, eğitimin yükseköğretim bitene kadar parasız olması temel ilkemizdir. İsteyen herkesi, kız erkek ayırmadan okutacağız. Sağlık hizmetlerinin parasız olması da amacımızdır. Halkın geçimini kolaylaştırmak, güven içinde yaşamasını da sağlamak zorundayız. Devlet halk için, halkın bu ihtiyaçlarını karşılamak için var.

Bütçesi denk, borcuna sadık, parası sağlam bir devlet olmalıyız. Devletimiz artık kesin olarak padişahin, bir ailenin devleti değil, halkın devleti. Hepimiz halkın hizmetindeyiz. Efendimizin, sahibimizin halk olduğunu hiç unutmayacağız. İdealimiz milli egemenliğe dayalı, uygar bir toplum ve devlet yaratmaktır. Hiçbir aşamada bu ideali gözden kaçırmayacağız. Sorun çok. Hepsini çözmeye ömrümüz yetmez. Bizim yetişemediklerimizi yurtsever çocuklarımız tamamlar. Halkı saymak, aydınlatmak, eğitmek, sağlığını korumak, güven içinde yaşamasını sağlamak başlıca ilkemiz olacak.
Başarılar diliyorum." Hepsinin elini sıktı, İsmet Paşa'yı kucakladı.

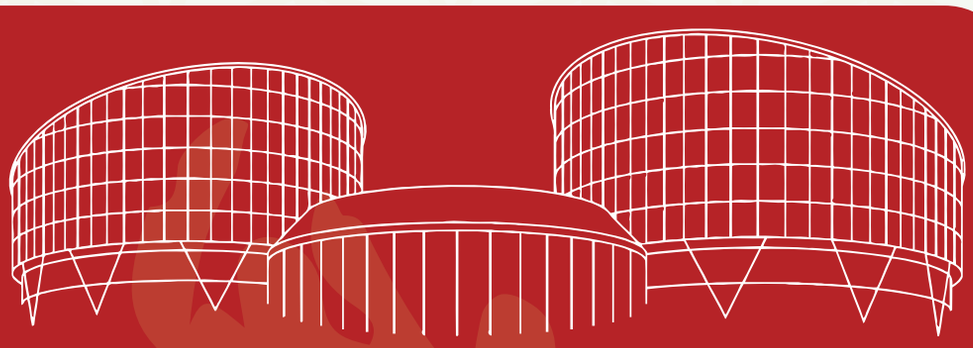
Turgut Özakman (2010) Cumhuriyet, Bilgi Yayınları, İstanbul, Sayfa: 14-15

Atatürk'ün bu tarihi sözleri, Cumhuriyet'in eşit yurttaşlık ve liyakat esasına dayanarak inşa edildiğini açıkça ortaya koymaktadır. Osmanlı'nın son 200 yılında Alevi yurttaşların devlet yönetiminden dışlandığını belirtip, Cumhuriyet ile buna son verildiğini vurgulayan Atatürk, yeni Türkiye Cumhuriyeti'nde kimsenin mezhebi veya inancı nedeniyle ayrımcılığa uğramayacağını ifade etmiştir.

Bu anlayış, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 10. maddesinde de güvence altına alınmıştır: "Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayrım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir."

Bu ilke, Cumhuriyet'in temel değerlerinden biri olarak, devlet yönetiminde eşitliğin, adaletin ve liyakatin esas alınması gerektiğini göstermektedir. Toplumsal barışın korunması ve her yurttaşın kendini devletin eşit bir ferdi olarak hissetmesi açısından bu yaklaşım bugün de büyük önem taşımaktadır.

‘Yolumuz, ilim, irfan ve insanlık sevgisi üzerine kurulmuştur.’ Hacı Bektaş Veli

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

BÜYÜK DAİRE

PROF. DR. İZZETTİN DOĞAN VE DİĞERLERİ TÜRKİYE DAVASI KARARI

Cemevleri Alevilerin ibadethaneleridir.
Alevilere, din hizmeti, KAMU HİZMETİ olarak verilmelidir.

(Başvuru No:62649/10)

STRAZBURG 26 Nisan 2016

Cem Vakfı

NOT: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) Kararları Işığında bilgilendirme 45. sayfadadır.

İslam'ın tasavvufi ve irfanî yorumu olan

ALEVİLİK BİLİNMELİDİR!

Hucurât Suresi 12. Ayet:

"Ey iman edenler! Zandan çok sakının! Çünkü zannın bir kısmı günahtır. Sinsi casuslar gibi ayıp aramayın! Gıybet ederek biriniz ötekini arkasından çekiştirmesin! Sizden biri, ölmüş kardeşinin etini yemek ister mi? Bakın bundan iğrendiniz. Allah'tan sakının! Hiç kuşkusuz, Allah tövbeleri çok kabul eden, rahmeti sonsuz olandır."

Hz. Muhammed (SAV):

"Allah'a yemin ederim ki sizler iman etmedikçe cennete giremezsiniz. Birbirinizi sevmedikçe de iman etmiş olmazsınız. Yaptığınız takdirde birbirinizi seveceğiniz bir şey söyleyeyim mi? Aranızda selâmı yayınız!"

Hz. Ali:

"İnsan bilmediğinin düşmanıdır."

ALEVİLİK Kronolojisi

“Allah’ın varlığına ve birliğine inanan, Kur’an-ı Kerim’in Hak kelâm olduğunu kabul eden, Hz. Muhammed’e (SAV) ve Hz. Ali’ye bağlı, Ehl-i Beyt’in yolunu izleyen, Orta Asya, Anadolu ve Balkanlar’daki toplulukların, gelenek ve görenekleri ile bütünleşmiş İslam’ın irfanî ve tasavvufi bir yorumudur.”

CEM VAKFI

EHL-İ BEYT KİMLERDİR?

Ehl-i Beyt, Hz. Muhammed’in kendisi, kızı Hz. Fatıma, amcasının oğlu (ve damadı) Hz. Ali, torunları Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin’den oluşur. Ehl-i Beyt içerisinde, Peygamberimiz Hz. Muhammed’in 1. kuşaktan torunları olan İmam Hasan ve İmam Hüseyin ile başlayan peygamber soyu, On İki İmamla devam etmiştir. Günümüzde ise bu soydan gelen Alevi Dedeleri, Ehl-i Beyt inancını temsil etmektedir. Peygamberimizin 7. kuşaktan torunu olan 8. İmam Ali Rıza, Ehl-i Beyt inancının Orta Asya toplumlarına taşınmasında önemli bir rol oynamıştır.

ALEVİLER KİMDİR?

Allah’ın varlığına ve birliğine, Kur’an-ı Kerim’in Hak kelamı olduğuna, açık işaretler ve tasavvufi yorumlar taşıdığına inanan Hz. Muhammed’e (SAV) Ehl-i Beyt’ine ve Hz. Muhammed’in soyundan gelen 12 İmamlara sevgi ve muhabbet besleyerek Hz. Ali’nin velayetine inananlara Aleviler denilmiştir.

ALEVİLİĞİN
Oluşum Süreci

571 - 632 HZ. MUHAMMED (SAV) VE EHL-İ BEYT'İ

Kur'an-ı Kerim, Yüce Ehl-i Beyt'e sevgi ve muhabbet istendiğini **Şûrâ Suresi 23. Ayetinde: "Allah'ın, iman edip hayra ve barışa yönelik iyi işler yapanlara müjdelediği, işte budur. De ki: "Ben, buna karşılık sizden, yakın Ehl-i Beyt'imi sevmeniz dışında hiçbir karşılık istemiyorum." Kim bir iyilik/güzellik üretirse onun için, o ürettiğine bir güzellik daha ekleriz. Çünkü Allah çok affeder, iyiliğe karşılık verir."** diyerek belirtir.

Hz. Peygamber (SAV) Veda Hutbesi'nde,"**Size iki emanet bırakıyorum, birisi Allah'ın kitabı, diğeri Ehl-i beytimdir."** demiştir.

632 - 661 DÖRT HALİFE DÖNEMİ

Dört Halife dönemi, Emevilerin iktidar hırsları sonucunda iç karışıklıklarla ve Hz. Ali'nin şehadeti ile son bulmuş ve sonrasında Emeviler hilafeti saltanata dönüştürmüşlerdir. Emevi saltanatı, iktidar hırslarının önündeki en büyük engel olarak Ehl-i Beyt soyundan gelen Peygamberimizin torunları İmam Hasan ve İmam Hüseyin'i görmüşlerdir.

Cem Vakfı

670-680 EMEVİLER (MUAVİYE, YEZİT) DÖNEMİ

Peygamber'imizin büyük torunu Hz. İmam Hasan İslam birliği için iktidarı talep etmemiş uzlaşı içinde olmuş buna rağmen zehirlenerek şehit edilmiştir. Hz. İmam Hüseyin ise Muaviye'nin ölümü üzerine Yezid'in adaletsiz yönetimini kabul etmediği için Kerbela çölünde 72 aile ferdiyle beraber şehit edilmiştir. Hz. Hüseyin ve Ehl-i Beyt sevgisi bu katliamdan kurtulan Hz. Hüseyin'in oğlu İmam Zeynel Abidin ile devam ederek bugüne kadar Evladı Resul olarak kabul ettiğimiz Dedelere ve Seyyidlere kadar intikal etmiştir. Evladı Resul'ün yaşadıkları hakkındaki bilginin aktarılmasında Muharrem erkânları etkili olmuştur. Muharrem ayında önceki peygamberlere de farz olduğu söylenen (Bakara 183) Muharrem orucu, Kerbela'da Peygamber soyuna yönelik zulüm ve İmam Hüseyin'in şehit edilmesi anısına matem orucu olarak tutulmaktadır (Allah rızasına takva orucu, şehitler aşkına'da matem tutulmaktadır).

599-868 PEYGAMBERİMİZ HZ. MUHAMMED'İN (S.A.V) SOYUNDAN GELEN 12 İMAMLAR DÖNEMİ

1) Hz. Ali	(599-661)	7) İmam Musa-î Kâzım	(745-799)
2) İmam Hasan	(624-670)	8) İmam Ali Rıza	(765-818)
3) İmam Hüseyin	(626-680)	9) İmam Muhammed Takî	(810-835)
4) İmam Zeynel-Âbidîn	(658-713)	10) İmam Ali Naki	(827-868)
5) İmam Muhammed Bakır	(676-734)	11) İmam Hasan El-Askerî	(846-874)
6) İmam Cafer-i Sâdık	(699-765)	12) İmam Muhammed Mehdi	(868-Sır)

840-1071 HOCA AHMET YESEVİ VE TÜRK BOYLARININ İSLAMİYET İLE TANIŞMASI

840'lı yıllar, Türkistan'daki boyların, Peygamberimizin 7. göbekten torunu olan İmam Rıza'nın Ehl-i Beyt fikirleri ile yoğun olarak tanıştığı dönemdir. Türklerin İslam'la tanışması Emevi zulmünden kaçan Ehl-i beyt evlatları ve Ali evlatları vasıtasıyla olmuştur. Bu fikirleri Türkler arasında sistemleştiren ise büyük mutasavvıf Hallac-ı Mansur'un yolundan giden ve Arslan Baba'nın yetiştirdiği Pir-i Türkistan diye anılan Hoca Ahmet Yesevi'dir.

Hoca Ahmet Yesevi'nin, Orta Asya Türklerinin Dini – Tasavvufi ve sosyal hayatı üzerinde büyük etkisi olmuştur. Tek Tanrı inancı, Kur'an-ı Kerim'in ahlak temelli öğretisi, Peygamber ve Ehl-i Beyt sevgisi, Türk boylarının İslam'a geçişini hızlandırmıştır. Türkler, İslam'ı töresi, örf ve ananeleri ile barışık biçimde yorumlamışlardır. Şiirle ilahi olanı anlamak, ilahi nitelikteki bilgileri saz ile icra etmek, kadın erkek ayrımı olmaksızın toplu olarak ibadet etmek bu yorumlardan bazılarıdır. Zamanla Alevi olarak adlandırılan toplumlarda saz ve semah ile icra edilen toplu ibadet ortamları oluşturulmuştur. 1071 Malazgirt Zaferi'yle birlikte Anadolu, Aleviliğe daha yoğun bir biçimde kapılarını açmış, daha sonra Alevilik Hacı Bektaş Veli sonrasında kurulan Bektaşilik vasıtasıyla Balkanlara kadar yayılmıştır.

1071-1299 AHİ EVRAN VELİ VE ANADOLU SELÇUKLU İMPARATORLUĞU DÖNEMİ

Pir-i Türkistan Hoca Ahmet Yesevi'nin Anadolu'ya gönderdiği Erenler, Alp Erenler ve Ehl-i Beyt soyundan gelen pirler Anadolu'nun İslam'la mayalanmasında büyük görevler yerine getirmiştir. Özellikle Ahi Evran Veli'nin öncülüğünde kurulan Selçuklu ve Osmanlı devletlerindeki Ahilik teşkilatları, toplumun sosyal ve ekonomik kalkınmasında büyük rol oynamıştır. Ahi Evran Veli'nin **"Hak ile sabır dileyip bize gelen bizdendir. Akıl ve ahlak ile çalışıp bizi geçen bizdendir."** sözleri bugüne de ışık tutmaktadır.

Ahi Evran Veli'nin benimsediği aşağıdaki ilkeler bugün dahi ihtiyacımız olan ilkelerdir.

•Herkese İyilik Yap, İyiliklerini İste,

•Yapılan İyilik Ve Yardımı Başa Kakma,

•Hakka, Hukuka, Hak Ölçüsüne Riayet Et,

•İnsanların İşlerini İçten, Gönülden Ve Güler Yüzle Yap,

1209-1271 ANADOLU'DA HACI BEKTAŞ VELİ DÖNEMİ

Ehl-i Beyt soyundan gelen ve Pir-i Türkistan Hoca Ahmet Yesevi dergâhından Anadolu'ya gönderilen erenlerin serçeşmesi olan Hacı Bektaş Veli, bugün de Aleviliğin özünü kapsayan bilgilerin kurucu babasıdır. Allah'ın varlığına ve birliğine inanan, Kur'an-ı Kerim'in Hak kelâm olduğunu kabul eden, Hz. Muhammed ve Hz. Ali'ye bağlı, Ehl-i Beyt'in yolunu izleyen bu sürek Orta Asya, Anadolu ve Balkanlar'daki toplulukların, gelenek ve görenekleri ile bütünleşmiş, İslam'ın irfanî ve tasavvufi yorumu olarak, Anadolu, Balkanlar ve dünyanın birçok yerine hak erenler, dervişler aracılığıyla taşınmıştır.

Hoca Ahmet Yesevi tarafından Anadolu'ya gönderilen dervişler bu düşüncenin yayılmasında büyük rol oynamıştır. Bu dervişlerden biri olarak rivayet edilen Lokman Perende, Hoca Ahmet Yesevi'nin önde gelen öğrencilerinden olduğu, Hoca Ahmet Yesevi tarafından Hacı Bektaş Veli'nin eğitiminden sorumlu olarak görevlendirildiği gelenek içinde aktarılmaktadır. Hacı Bektaş Veli'nin yetişmesindeki bu manevi rehberlik, Anadolu'da Alevi-Bektaşi kültürünün şekillenmesinde ve tasavvufun toplumsal bir değer olarak kökleşmesinde önemli bir rol oynamıştır.

Bu manevi önderlerin katkıları sayesinde, Anadolu'da İslam'ın tasavvufi yorumu şekillenmiş; toplulukların gelenek ve görenekleriyle iç içe geçen bu inanç, Alevi-Bektaşi kültürünün temellerini atmıştır.

Hacı Bektaş Veli; birleştirici, yapıcı, hoşgörü sahibi ve sevgi ile;

- **"Bir olalım, iri olalım, diri olalım."**
- **"İlimden gidilmeyen yolun sonu karanlıktır."**
- **"Yolumuz, ilim irfan ve insanlık sevgisi üzerine kurulmuştur."**
- **"Kadınlarınızı okutunuz."**

Özdeyişlerinde ifadesini bulan engin felsefesi ile yüzyıllardır Anadolu ve Balkanları aydınlatan ve gönüllere taht kuran bir gönül eridir.

1299-1336 ŞEYH EDEBALİ VE OSMANLI İMPARATORLUĞU KURULUŞ DÖNEMİ

Osmanlı İmparatorluğunun kurulmasında Osman Bey'in (Otman Bey) kayınpederi ŞEYH EDEBALİ etkisi büyüktür. Şeyh Edebali, Ehl-i Beyt inancına mensup ahilik ve fütüvvet geleneğine bağlı bir erendir. Şeyh Edebali; **"Ey Oğul, Sabretmesini Bil. Vaktinden Önce Çiçek Açmaz. Şunu Da Unutma; İnsanı Yaşat ki Devlet Yaşasın"** ve **"Ey Oğul Geçimsizlikler, Çatışmalar, Uyumsuzluklar, Anlaşmazlıklar Bize, Adalet Sana"** nasihati ile Ehl-i Beyt ilkeleri ışığında Osmanlı Devleti'nin kurulmasında büyük bir etkisi olmuştur.

1334-1826 OSMANLI İMPARATORLUĞU VE YENİÇERİ OCAĞI

I. Murat Dönemi'nde, 1334 yılında Hacı Bektaş Veli Dergâhından dua alınarak ilk Yeniçeri Ordusu kurulmuştur. Kurulmasının temelinde dua ile manevi destek alan bu ordu, Osmanlı Devletinin yükselmesinde önemli bir rol oynamıştır. Anadolu'da Hacı Bektaş Veli, Yunus Emre, Mevlana ve Abdal Musa ile birlik sağlanmış, Balkanlar'da ise Sarı Saltuk, Seyyid Ali Sultan, Otman Baba ve Gül Baba gibi erenlerin manevi etkisi ile Balkanlar fethedilmiştir.

Osmanlı Devleti töresine bağlı bir biçimde gelişmiş ve bu süreç içinde Alevilerden, pirlerden ve erenlerden ciddi destek görmüştür. Yeniçeri ocağının Bektaşiliğe bağlanmış olması başlı başına bir destektir. Daha sonra Anadolu'daki Türk boylarınca kurulan ve Şah İsmail Hatayi'nin hükümdarı olduğu Safevi Devleti ile Osmanlı Devleti arasında 1514 tarihinde Çaldıran Savaşı olmuştur. Osmanlı galip gelmiş sonrasında ise Safeviler tarafında kabul edilen Aleviler Osmanlı yönetimi tarafından dışlanmış ve kovuşturmalara uğramıştır. Osmanlı Devleti bu tarihten sonra hem Alevi Türkmenlere yabancılaşmış hem de giderek Türk kültüründen uzaklaşmaya başlamıştır. Sünnilik bu zamandan sonra resmi din yorumu olarak kabul edilmiş, Türk töresi ile uyumlu İslam yorumu olan Alevilik merkezden uzaklaştırılmaya çalışılmıştır.

III. Murat Dönemi'nde, 1570'lerden itibaren Yeniçeri Ocağı'nda bozulmalar görülmeye başlanmış ve bu durum, ocağın zamanla Osmanlı Devleti için kontrol edilmesi zor bir güce dönüşmesine yol açmıştır. 1826 yılında, II. Mahmut döneminde Yeniçeri Ocağı'nın tamamen kontrol edilemez hale gelmesi nedeniyle ocak kaldırılmıştır. Aynı dönemde, Yeniçeri Ocağı ile yakın bağlara sahip olan Türk töresine dayalı İslam yorumu olarak bilinen Bektaşilik de yasaklanmış, tekke ve zaviyelerine başka tarikatlardan şeyhler ve dervişler atanmıştır. Dergahlar zaman zaman yeniden açılmış olsa da eski dirliğini ve etkisini kaybetmiştir. Osmanlı Devleti ise 1918 yılında imzalanan Mondros Ateşkes Antlaşması ile fiilen sona ermiştir.

ALEVİLERİN, OSMANLI DEVLETİNİN YÜKSELMESİNE ETKİSİ

Osmanlı İmparatorluğu'nun kurulmasında, Ahiyan-ı Rum, Bacıyan-ı Rum, Abdalan-ı Rum ve Gaziyan-ı Rum adıyla bilinen teşkilatların hepsi İslam'ın Alevilik yorumuna tabidir. Anadolu'nun ve Balkanların fethinde Hacı Bektaş Veli'nin pirliğini kabul eden Yeniçerilerin ve Anadolu Aleviliğinin etkisi büyüktür. Hacı Bektaş Veli, Abdal Musa Sultan, Karaca Ahmet Sultan, Şahkulu Sultan ve daha nice Anadolu Alp Erenleri ile Anadolu'nun irşadına, İstanbul'un fethine destek vermiştir. Bununla birlikte Hacı Bektaş Veli'nin inanç ve felsefesi ile yetişen Alp Erenlerinden; Romanya'da Sarı Saltık, Bulgaristan'da Otman Baba ve Macaristan'da kabri bulunan Gül Baba ile Osmanlı İmparatorluğunun bir cihan devletine dönüşmesinde önemli katkıları olmuştur.

Cem Vakfı

SELÇUKLU ve OSMANLI İmparatorluklarının;

•Devlet Yönetim Yapısı Şeyh Edebali Tarafından,
•Ekonomik Yapısı Ahi Evran Veli Tarafından,
•Ordu ve Sosyal Yapısı Hacı Bektaş Veli Tarafından,

Ehl-i Beyt ve Alevilik ilkelerine göre oluşturulmuştur.

1918-1923 KURTULUŞ SAVAŞI VE CUMHURİYET İLANI

Gazi Mustafa Kemal Atatürk Sivas Kongresi'nden sonra Ankara'ya giderken Hacı Bektaş'ta Çelebi Cemalettin Efendi'yle görüşerek Alevi toplumundan tam destek almıştır. Cemalettin Çelebi Efendi, ilk Meclis'te Birinci Başkan Vekilliği görevini üstlenmiştir, bu da onun siyasi süreçteki önemini ve Atatürk'ün ona duyduğu güveni göstermektedir. Alevi-Bektaşi toplumunun Milli Mücadele'ye verdiği destek, Anadolu'nun birlik ruhunun korunmasında ve bağımsızlık mücadelesinin başarıya ulaşmasında kritik bir rol oynamıştır. Aleviler kurtuluş savaşına, vatan savunmasına eksiksiz katılmış, yol önderleri olan dede, baba ve erenler tarafından vatan savunmasındaki kararlılık savunulmuş ve Mustafa Kemal'e destek konusunda kararlılık tavsiye edilmiştir.

İnançsal ve tarihsel sürecin gerçeği bize gösteriyor ki;

•Alevilerin ibadethanesi Cemevleridir.

•Alevilerin ibadeti AHLAK'tır, bunu öğrendikleri ibadet CEM'dir.

•Alevi inancının vazgeçilmezi, 'Ya Allah Ya Muhammet Ya Ali' düsturudur.

•Alevilerin inanç önderleri Dedelerdir, Babalardır.

•Alevilerin orucu Muharrem'dir, Hızır'dır.

•Alevilikte ibadette ve toplumda kadın erkek birlikteliği ve eşitliği önemlidir.

•Alevilikte deyiş, nefes, saz ve semah, inancın ve ibadetin ayrılmaz parçasıdır.

•Aleviler, dört kitabı kabul ederler ve tüm inançlara saygılıdırlar.

Cem Vakfı

GÜNÜMÜZDE ALEVİLERİN DEVLET İÇİNDEKİ YERİ

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasında ve yükselmesinde koşulsuz destek veren Alevilerin, Osmanlı Devleti'nin kurulmasında ve yükselip bir cihan devleti olmasında da etkileri büyük olmuştur.

Bugün ise Ehl-i Beyt inancını taşıyan ve onun yolundan gidenlerin Devletin yönetim kademelerinde söz sahibi olmaları ve sorumluluk almaları, ülkemizin çağdaş medeniyetler seviyesinin üstüne yükselmesi ve adaletli bir yönetim olabilmesi için şarttır.

Toplumsal barışın, sosyal refahın daha fazla tesis edilmesi için Ehl-i Beyt inancına mensup Alevi vatandaşlarımızın Devlet yönetiminde bir ayrımcılığa tabi tutulmadan liyakat esas alınarak aktif görevlendirilmeleri, toplumsal olarak bizleri birbirimize daha fazla bağlamakla birlikte, ülkemizin sosyo-ekonomik olarak kalkınmasının ve gelişmesinin önündeki engelleri de kaldıracaktır.

Cem Vakfı

KUR'AN-I KERİM HZ. MUHAMMED (SAV), HZ. ALİ VE EHL-İ BEYT'E GÖNÜL VERENLER

Nur Suresi 35-36.Ayet: **"Allah, göklerin ve yerin Nur'udur. O'nun nurunun örneği, içinde çerağ bulunan bir kandile benzer. Kandil, bir sırça içerisindedir. Sırça, inciden bir yıldız gibidir ki, doğuya da batıya da nispeti olmayan bereketli bir zeytin ağacından yakılır. Bu ağacın yağı, neredeyse ateş dokunmasa bile ışık saçar. Nur üzerine nurdur O. Allah, dilediğini kendi nuruna kılavuzlar. Allah, insanlara örnekler verir. Allah her şeyi bilmektedir. Bu ışık, Allah'ın yüksek tutulmasına ve içlerinde adının anılmasına izin verildiği evlerde yakılır. Onlar buralarda sabah akşam onu tesbih ederler."**

Hucurât Suresi 12. Ayet: **"Ey iman edenler! Zandan çok sakının! Çünkü zannın bir kısmı günahtır. Sinsi casuslar gibi ayıp aramayın! Gıybet ederek biriniz ötekini arkasından çekiştirmesin! Sizden biri, ölmüş kardeşinin etini yemek ister mi? Bakın bundan iğrendiniz. Allah'tan sakının! Hiç kuşkusuz, Allah tövbeleri çok kabul eden, rahmeti sonsuz olandır."**

Maide Suresi 48.Ayet: **"Sana da Kitap'ı hak olarak indirdik. Kitap'tan onun yanında bulunanı tasdikleyici ve onu denetleyip güvenilirliğini sağlayıcı olarak. O halde onlar arasında Allah'ın indirdiğiyle hükmet, Hak'tan sana gelenden uzaklaşıp onların keyiflerine uyma. Sizden her biri için bir yol/şerîat ve bir yöntem belirledik. Allah dileseydi sizi elbette bir tek ümmet yapardı. Ama size vermiş olduklarıyla sizi imtihana çeksin diye öyle yapmamıştır. O halde hayırlarda yarışın. Tümünüzün dönüşü Allah'adır. O size, tartışmış olduğunuz şeylerin esasını bildirecektir."**

Hz. Muhammed (SAV):
"Ben, güzel ahlâkı tamamlamak için gönderildim."
"İnsanlara karşı iyi davranın ki Allah da size iyi davransın."
"Adalet, kul hakkıdır."

Hz. Ali:
"Akıl gibi mal, iyi huy gibi dost, edep gibi miras, ilim gibi şeref olmaz."

Pir-i Türkistan Hoca Ahmet Yesevi:
"Sevmiyorlar bilginler, sizin Türkçe dilini,
Bilenlerden işitsen, açar gönül ilini,
Ayet, hadis anlamı Türkçe olsa duyarlar,
Anlamına erenler, başı eğip uyarlar,
Miskin Hoca Ahmet, yedi atana rahmet,
Fars dilini bilir de, sevip söyler Türkçe'yi."

Hacı Bektaş Veli:
"Yolumuz, ilim, irfan ve insanlık sevgisi üzerine kurulmuştur."

Mevlana:
"Şefkat ve merhamette güneş gibi ol, hoşgörüde deniz gibi ol."

Yunus Emre:
"İlim ilim bilmektir,
İlim kendin bilmektir,
Sen kendini bilmezsin,
Ya nice okumaktır?"

CEM VAKFI

Cumhuriyetçi Eğitim ve Kültür Merkezi (CEM) Vakfı, 1995 yılında Prof. Dr. İzzettin Doğan önderliğinde kurulmuş olup, Bakanlar Kurulu'nun 27.05.1998 gün ve 98/11209 sayılı kararı ile **Vergi Muafiyeti Tanınmış** ve **Kamu Yararı** niteliği almıştır. Vakfımız kurulduğu günden bugüne kadar kültür, eğitim ve sosyal alanda kuruluş amacına yönelik çok önemli faaliyetlerde bulunmuş, desteklemiş olduğu CEM TV ve CEM Radyo milyonlarca vatandaşımızın kültürel ve inançsal gelişimine katkıda bulunmuş ayrıca yüzbinlerce kişiye eğitim, sağlık, gıda ve giyim gibi konularda yardımlar yapmıştır.

2005 yılında **CEM Vakfı** tarafından açılan davalar (AİHM) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından 2016 yılında 47 ülke hakiminin oybirliğiyle karara bağlanmıştır. Prof. Dr. İzzettin Doğan ve diğerleri davası ile Mansur Yalçın ve diğerleri davaları 2016 yılında kabul edilip, 6 yıl gecikmeyle de olsa 2022 yılında T.C. Alevi-Bektaşî Kültür ve Cemevi Başkanlığı'nın kurulması olumlu karşılanmıştır. Devletimiz tarafından kabul edilen ve desteklenen aşağıdaki yasal tedbirler ve bunların pratik etkilerinin henüz yetersiz olmasına rağmen süreç memnuniyetle izlenmektedir.

- Cemevlerine arsa tahsisi, inşası ve bakımı,
- Elektrik, su ve doğalgaz ücretlerinin ödenmesi,
- Alevi inanç önderlerinin ve inanç görevlilerinin devlet memuru olarak tanınması ve işe alınması,
- Devlet bütçesinden karşılanan faaliyetlerin düzenlenmesi, genel bütçeden pay ayrılması.

Eğitime yönelik **AİHM** kararları ile kabul edilen henüz iç hukuk tarafından uygulanmayan **AİHM** kararları ile zorunlu olan madde ise şudur:

- Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda verilen din derslerinin, **Alevi öğrenciler** için **Alevi-Bektaşi öğretisine uygun** bir müfredatla ve **Alevi-Bektaşi eğitmenleri** tarafından bu ifade verilmelidir.

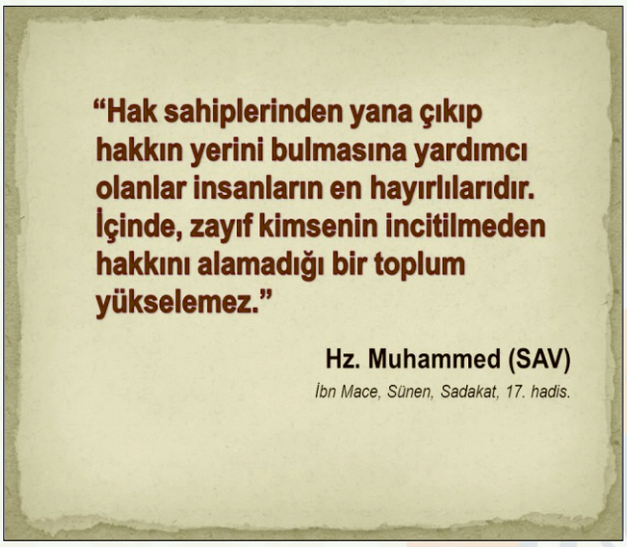
CEM Vakfı, kuruluşundan bu yana Cumhuriyet ilkelerine bağlı kalarak çalışmalarına devam etmektedir. Vakfımız tarafından, ülkemizde Alevi İslam anlayışının tüm değerlerinin yaşatılması, araştırılması ve halkımıza anlatılması için yapılan çalışmalar sistemli bir şekilde sürdürülmektedir.

CEM Vakfı, başta devletimizi yönetenler olmak üzere, siyasi partiler, demokratik kitle kuruluşları, üniversiteler gibi tüm kurumlara Alevi, Bektaşî toplumunun yüzyıllardır uğradıkları haksızları anlatma ve çözüm yolları üretmek için çalışmalarını sürdürmektedir.

Cem Vakfı Onursal Başkanı Prof. Dr. İzzettin DOĞAN
Cem Vakfı Alevi İslam İnanç Hizmetleri Başkanı Mesut YILDIRIM (DEDE)
Cem Vakfı Genel Başkanı Ahmet Rasim TÜKEK

CEM Vakfı Genel Merkezi

İletişim Bilgileri
Zafer Mah. Ahmet Yesevi Cad. No: 290 – Yenibosna/Bahçelievler-İSTANBUL
90 212 451 84 12 - 90 212 451 84 14
basin@cemvakfi.org - info@cemvakfi.org

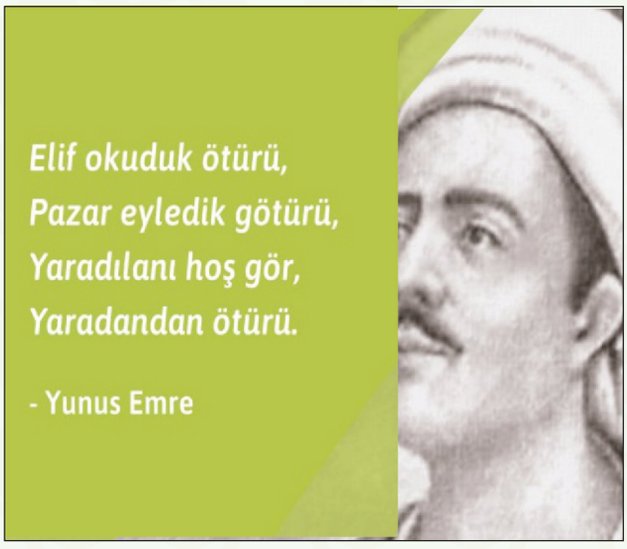

"Hak sahiplerinden yana çıkıp hakkın yerini bulmasına yardımcı olanlar insanların en hayırlılarıdır. İçinde, zayıf kimsenin incitilmeden hakkını alamadığı bir toplum yükselemez."
Hz. Muhammed (SAV)
İbn Mace, Sünen, Sadakat, 17. hadis.

İnsan bilmediğinin düşmanıdır.
Hz. Ali (ra)

YOKLAR DOYMADIĞINDA VARLAR AĞLAMIYORSA DÜNYA TEZ YIKILIR...
Hoca Ahmed Yesevi

Dili, dini, rengi ne olursa olsun iyiler iyidir.
Hacı Bektaş Veli

Hz. MEVLANA'NIN YEDİ ÖPÜDÜ
1. Cömertlik ve yardım etmede akarsu gibi ol.
2. Şefkat ve merhamette güneş gibi ol.
3. Başkalarının kusurunu örtmede gece gibi ol.
4. Hiddet ve asabiyette ölü gibi ol.
5. Tevazu ve alçak gönüllülükte toprak gibi ol.
6. Hoşgörülükte deniz gibi ol.
7. Ya olduğun gibi görün, ya göründüğün gibi ol.

Elif okuduk ötürü,
Pazar eyledik götürü,
Yaradılanı hoş gör,
Yaradandan ötürü.
- Yunus Emre

Sayın Cumhurbaşkanımızın 17.07.2024 Tarihindeki Mah-ı Muharrem Oruç Açma Lokmasındaki Konuşmaları

Sayın Cumhurbaşkanımız, Mah-ı Muharrem'in 10'uncu gününde, diğer adıyla Aşure Günü'nde bir sofra etrafında olmaktan büyük memnuniyet duyduğunu belirterek ***"Öncelikle Peygamber Efendimiz Muhammed Mustafa'ya salat, Onun ehlibeytine ve her biri kutup yıldızlarımız olan dostlarına selam olsun diyorum."*** ifadesini kullandı.

Sayın Cumhurbaşkanımız ifadelerinde ***"Resulü Ekrem Efendimiz torunları İmam Hasan ve İmam Hüseyin'i 'dünyadaki reyhan çiçeklerim' diye severdi. Onları öpüp koklamaya doyamaz, adeta gözünden bile esirgerdi. Bir gün kendisine 'ehlibeytten en çok kimi seversiniz' diye sorulduğunda, 'Hasan ve Hüseyin' diyecek kadar ikisine de düşkündü. Tabii Hazreti Hasan ve Hazreti Hüseyin'le birlikte bizim gönül dünyamızda ehlibeytin de çok müstesna bir konumu vardır.***

Peygamberimiz aleyhissalatu vesselam 'beni, Allah'ı sevdiğiniz için, ehlibeytimi de beni sevdiğiniz için sevin' buyurmuştur. Ehlibeyt sevgisi bize Peygamberimizin bir emridir, Ondan bize kadar çok kıymetli bir hatıradır.

Türk milleti olarak yüzyıllardır bu aziz hatıraya layıkıyla sahip çıkmanın gayretindeyiz. Ehlibeyt muhabbetini, millet olarak ezeli ve ebedi kardeşliğimizin mayası olarak görüyoruz. Allah'ın izniyle bu maya sağlam olduğu müddetçe bizi kimse bölemez, bizi kimse ayıramaz, aramıza nifak duvarları öremez. Ama ne zaman bu maya bozulur, zayıflar ve çözülür, Allah korusun işte o zaman millet olma vasfımızı da kaybederiz."

Sözleri Sayın Cumhurbaşkanımızın mesajı olarak toplumsal birliğimizin kuvvetlenmesi açısından son derece önemliydi.

Hz. Peygamberimizin (SAV): ***"Size iki emanet bırakıyorum; bunlardan biri Allah'ın kitabı Kur'an, diğeri ise Ehl-i Beyt'imdir."*** sözlerinden hareketle Cumhurbaşkanımızın ifadelerinde belirttiği gibi kalplerdeki Hz. Hüseyin ve Ehl-i Beyt sevgisi, yüzyıllardır Türk milleti olarak bizleri bir arada tutan sevgi bağı olmuştur.

Bu sevgi ve bağlılık ile millet olarak her türlü güçlüğü yenerek çağdaş medeniyet seviyesinin üzerine çıkacağına yönelik inancımızın tam olduğunu bildirmek isteriz.

Bu vesileyle birliğimiz, beraberliğimiz, kardeşliğimiz daim olsun.

“İNSAN BİLMEDİĞİNİN DÜŞMANIDIR.”
Hz. Ali

Kur'an-ı Kerim, Hz. Muhammed ve O’nun Ehl-i Beyt’ine duyulan bağlılıkla İslam’ın İrfanî ve Tasavvufi yorumu olan Alevilik, yaklaşık 1400 yıldır peygamberimizin torunu Hz. Hüseyin'in şehit edilmesi başta olmak üzere birçok tarihsel trajedik olay nedeniyle sıkıntılı evreler geçirmiştir.

Hz. Muhammed (SAV) Veda Hutbesinde belirttiği gibi, "SİZE İKİ EMANET BIRAKIYORUM, BİRİ KUR'AN DİĞERİ EHL-İ BEYT'İMDİR" sözü, İslam'ın temel yaklaşımlarından biridir. Bu yol, doğduğu yerde tam olarak anlaşılamamış olup İran üzerinden Orta Asya'ya, oradan da Anadolu ve Balkanlara imparatorluklar kurarak yayılmıştır.

Bu süreçte Alevilik Anadolu’da, Hacı Bektaş Veli’nin **"BİZİM YOLUMUZ İLİM İRFAN VE İNSANLIK SEVGİSİ ÜZERİNE KURULMUŞTUR."** sözüyle son şeklini almıştır.

Bu yolu tanımak ve tanıtmak, İslam’ın İrfanî ve Tasavvufi yorumu olan Aleviliği daha iyi anlamak, **Ülkemiz ve İslam dünyasındaki birlik ve beraberliğimizi güçlendirmek için büyük önem taşımaktadır.**

Cem Vakfı

“GELİN TANIŞ OLALIM, İŞİ KOLAY KILALIM,
SEVELİM SEVİLELİM, DÜNYA KİMSEYE KALMAZ!”
Yunus Emre

CEM VAKFI

ALEVİ İNANCI (Teolojisi)

“Allah’ın varlığına ve birliğine inanan, Kur’an-ı Kerim’in Hak kelâm olduğunu kabul eden, Hz. Muhammed’e (SAV) ve Hz. Ali’ye bağlı, Ehl-i Beyt’in yolunu izleyen, Orta Asya, Anadolu ve Balkanlar’daki toplulukların, gelenek ve görenekleri ile bütünleşmiş İslam’ın irfanî ve tasavvufi bir yorumudur.”

CEM VAKFI

ALEVİ İNANCI (TEOLOJİSİ)

Alevilik inanç ve pratikleri onun temel ilkelerini anlamak için önemli bir alandır. Alevilik, İslam'ın tasavvufi ve irfani bir yorumu olarak gelişmiş ve özellikle Orta Asya, Balkanlar, Anadolu, Orta Doğu ülkeleri ve dünyanın başka coğrafi yerlerinde yaşayan insanlar arasında önemli bir yer tutmuştur. Alevi İnancı, hem İslam'ın temel öğretileriyle ilişkili hem de özgün dini ve kültürel pratiklerle şekillenmiştir.

EHL-İ BEYT VE ALEVİ İNANCI

Ehl-i Beyt, İslam peygamberi Hz. Muhammed'in ailesi anlamına gelir ve özellikle Hz. Ali, Hz. Fatma, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin’i kapsar. Alevilik için Ehl-i Beyt, inanç sisteminin merkezinde yer alan ve büyük bir öneme sahip olan bir kavramdır.

Alevilikte Ehl-i Beyt'in Önemi

•**İnancın Temeli:** Alevilik, Hz. Muhammed'in sünnetine ve Ehl-i Beyt'in öğretilerine büyük önem verir. Ehl-i Beyt, Aleviler için sadece bir aile değil, aynı zamanda dini ve manevi bir otoritedir.

•**Ya Allah, Ya Muhammed, Ya Ali Üçlemesi:** Alevilikte sıkça kullanılan “Ya Allah, Ya Muhammed, Ya Ali" üçlemesi, ilahi hakikat, peygamberlik ve velayetin bir araya gelmesini ifade eder. Bu üçleme, Alevi inancının temelini oluşturur.

•**On İki İmam:** Aleviler, Hz. Ali ve Hz. Fatma'nın soyundan gelen On İki İmam'a büyük saygı duyarlar. On İki İmam, Aleviler için rehber ve örnek kişilerdir.

•**Seyyidlik (Dedelik):** Alevi dedeleri, genellikle Peygamber soyundan geldiklerine inanılan seyyidlerdir. Bu durum, dedelerin dini liderlik konumunu güçlendirir.

•**Dört Kapı, Kırk Makam:** Alevilikteki "Dört Kapı, Kırk Makam" öğretisi, insanın kemale ermesi için aşması gereken manevi mertebeleri ifade eder. Bu makamlar, Ehl-i Beyt'in öğretileri doğrultusunda yapılan tasavvufi bir yolculuk içinde anlaşılabilir. Dört Kapı; Şeriat, Tarikat, Marifet ve Hakikat'tir, her bir kapıda on makam vardır toplam kırk makam olarak kabul edilir.

Ehl-i Beyt İnancının Alevilikteki Yansımaları

•**Cem İbadeti:** Cemlerde, Ehl-i Beyt'i ve soyunu, Seyyid Nesimi, Şah Hatayi, Pir Sultan Abdal gibi onların yolundan giden Alevi-Bektaşi Ulularını zikretmek, onların da ruhaniyetiyle Hakk'a ulaşmak için dua etmek önemli bir yer tutar. Cem ibadetinin Kırklar Meclisinden kaldığına inanılır.

•**Dedelik Kurumu:** Dedeler, Ehl-i Beyt'in soyundan geldiklerine inanılan ve topluma rehberlik, pirlik ve mürşitlik eden kişilerdir.

•**Babalık Kurumu:** Bektaşilikte babalık, sadece biyolojik bir bağdan çok daha öte, derin bir manevi toplumsal anlam taşır. Bir Bektaşi'de babalık, bir rehberlik, bir yol göstericilik, bir kardeşlik ve en önemlisi bir aşk bağlamında ele alınır.

•**Aleviliğin Sosyal Yapısı:** Alevi toplumunda, Ehl-i Beyt sevgisi, toplumsal birliği güçlendiren önemli bir bağdır. Razılığa dayalı, eşitlikçi ve özgürlükçü bir sosyal yapı özlemi içindedir. Bu sosyal yapı "Rıza Şehri" olarak adlandırılır.

•**Alevi Kültürü:** Alevilikteki birçok ritüel, ibadet ve inanç, Ehl-i Beyt'e olan saygıyı yansıttığı gibi, geçmiş kültürel yapıların sosyal bağı sağlayan unsurlarını da içerir. Bu anlamıyla kadim zamanlardan izler taşıyan töre temelli ahlaka vurgu yapan bir kültürdür.

Cem Vakfı

Ehl-i Beyt Neden Bu Kadar Önemlidir?

•**Adalet ve Eşitlik:** Ehl-i Beyt, İslam tarihinde adalet ve eşitlik prensiplerini savunmuştur. Aleviler de bu değerleri benimseyerek toplumsal adaleti amaçlarlar.

•**İnsanlık Sevgisi:** Ehl-i Beyt, tüm insanlara karşı sevgi ve merhamet göstermiştir. Alevilikte de insanlık sevgisi temel bir değerdir.

•**Bilgi ve Bilgelik:** Ehl-i Beyt, İslam'ın ilk dönemlerinden itibaren bilgi ve bilgelik sahibi olarak kabul edilmiştir. Aleviler de bilgiye ve öğrenmeye büyük önem verirler.

•**İslamın Doğru Uygulanması:** Ehl-i beyt, Hz. Muhammed'i (SAV) en iyi anlayan ve uygulayan aile üyeleridir. Aleviler bu soy bağı ve aktarımını önemser, İslam'ın ahlak temelli doğru okumasının yaşayan kaynağı olarak Ehl-i Beyt'i kabul eder.

EHL-İ BEYT KİMLERDİR?

Ehl-i Beyt, Hz. Muhammed'in kendisi, kızı Hz. Fatıma, amcasının oğlu (ve damadı) Hz. Ali, torunları Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'den oluşur. Ehl-i Beyt içerisinde, Peygamberimiz Hz. Muhammed'in 1. kuşaktan torunları olan İmam Hasan ve İmam Hüseyin ile başlayan peygamber soyu, On İki İmamla devam etmiştir. Günümüzde ise bu soydan gelen Alevi Dedeleri, Ehl-i Beyt inancını temsil etmektedir. Peygamberimizin 7. kuşaktan torunu olan 8. İmam Ali Rıza, Ehl-i Beyt inancının Orta Asya toplumlarına taşınmasında önemli bir rol oynamıştır.

ON İKİ İMAMLAR (Hz. Muhammed (SAV) 'in Soyundan Gelen İnanç Önderleri)

Alevilikte, Hz. Muhammed (SAV)'in torunları olan ve Hz. Ali'nin soyundan gelen On iki İmam büyük bir öneme sahiptir. Bu imamlar, sadece dini liderler değil, aynı zamanda toplumsal ve ahlaki değerlerin temsilcileridir.

•**Ali Sevgisi:** Alevi inancında Hz. Ali, merkezi bir konuma sahiptir, ona sevgi, saygı ve derin bir bağlılık duyulur. Sadece Peygamberimiz Hz. Muhammed'in damadı ve halifesi olmakla kalmaz, aynı zamanda onunla birlikte ilahi sıfatların tecelli ettiği bir nur olarak görülür. Aleviliğin temel ilkelerinin ve değerlerinin şekillenmesinde büyük rol oynamıştır.

•**On İki İmam:** Hz. Ali ve soyundan gelen On bir imamla birlikte toplam On İki imam, Alevi inancında kutsal kabul edilir. Onlar, adaletin, bilginin ve erdemin sembolüdür. Bu imamların her biri, Hz. Ali'den aldıkları manevi mirası devam ettirmiş ve İslam dünyasına örnek, Alevi toplumuna da rehberlik etmiştir.

1) Hz. Ali	(599-661)	7) İmam Musa-î Kâzım	(745-799)
2) İmam Hasan	(624-670)	8) İmam Ali Rıza	(765-818)
3) İmam Hüseyin	(626-680)	9) İmam Muhammed Takî	(810-835)
4) İmam Zeynel-Âbidîn	(658-713)	10) İmam Ali Naki	(827-868)
5) İmam Muhammed Bakır	(676-734)	11) İmam Hasan El-Askerî	(846-874)
6) İmam Cafer-i Sâdık	(699-765)	12) İmam Muhammed Mehdi	(868-Sır)

ALEVİLER KİMDİR?

Alevilik, İslam'ın tasavvufi ve irfani bir yorumudur. Aleviler, Allah'ın birliğine ve Kur'an-ı Kerim'in kutsallığına inanan Müslümanlardır. Aynı zamanda, Kur'an'ın zahiri (dışsal) anlamının yanı sıra tasavvufi (içsel) anlamlar taşıdığına inanırlar.

Hz. Muhammed (SAV) ve onun ailesi (Ehl-i Beyt) ile Hz. Ali'ye büyük bir saygı duyarlar. Hz. Ali'yi, İslam'ın ilk halifesi olması gereken kişi olarak görmenin ötesinde Allah'ın yeryüzündeki velisi olarak görürler.

Özetle, Aleviler, Allah'a, Peygambere, Ehl-i Beyt'e ve özellikle Hz. Ali'ye büyük bir inanç ve sevgi duyan, İslam'ın tasavvufi ve irfani yorumunu benimseyen müslümanlardır.

HERKES ALEVİ OLABİLİR Mİ?

Alevilik, bir ırk ya da soy değil, evrensel ilkeler üzerine kurulu bir inanç sistemidir. **Herkes, bu ilkeleri benimseyerek Alevi olabilir.** Alevi olmak için Alevi bir aileden gelmek şart değildir. Asıl önemli olan Hz. Ali'nin yolunu izlemek, Allah-Muhammed-Ali birliğini kabul etmek ve bu yolda ilerlemektir.

Alevilik, kan bağı yerine inanç bağı ister. Alevilik ilkeleri, evrensel ve değişmezdir. Bu ilkeleri benimseyen, Hz. Ali'ye Allah'ın velisi olarak inanan ve onun yolunda yürüyen herkes Alevi sayılır.

Alevi bir ailede doğan bir kişi, bu inanca daha yatkın bir zeminde yetişir. Ancak Alevi olmanın asıl şartı, bu ilkelere gönülden inanmak ve hayatını bu inanç doğrultusunda şekillendirmektir.

Yol inancına göre, bir kişi sonradan Alevi olabilir ancak sonradan dede (inanç önderi) olamaz. Dedelik, Hz. Muhammed bağlantısıyla Hz. Ali'nin soyundan gelip, uzun yıllar süren bir eğitim, deneyim ve manevi olgunlaşma sürecinin sonunda elde edilen bir makamdır.

Özetle, Alevilik, herkese açık, kapsayıcı bir inanç sistemidir. Önemli olan, bu inancın temel ilkelerini benimsemek ve hayatını bu ilkeler doğrultusunda yaşamaktır.

ALEVİLİKTE TEMEL İLKE VE İNANÇLAR

Alevilik, İslam'ın zengin ve çeşitli yorumlarından biri olup, kendine özgü bir inanç ve yaşam biçimine sahiptir. Temel olarak, Alevilik; Allah'ın birliğine, Kur'an-ı Kerim'in Hak bir kitap olduğuna, Hz. Muhammed'in peygamberliğine ve Hz. Ali'nin velayetine inanır.

Alevilikteki Temel İlkeler:

•**Tevhid:** Alevilik, tıpkı diğer İslam mezhepleri gibi, Allah'ın birliğine ve tekliğine inanır. Ancak, Alevilikte Allah'a ulaşmak için aracıya ihtiyaç duyulmaz, kişi doğrudan Tanrı ile iletişim kurabilir.

•**Adalet ve Eşitlik:** Alevilikte adalet ve eşitlik temel değerlerdir. Tüm insanlar, cinsiyet, ırk, sosyal statü gibi farklılıklarına bakılmaksızın eşit haklara sahiptir. Toplumsal adalet ve insan hakları, Alevi inancının önemli bir parçasıdır. Hz. Ali'nin "Devletin dini adalettir" sözü bütün yapılar için temel ilke kabul edilir.

•**Kulluk ve Sevgi:** Alevilik, Allah'a, Kur'an-ı Kerim'in Hak bir kitap olduğuna ve 12 İmamlara (Hz. Ali ve soyundan gelenlere) derin bir sevgi ve saygı duyar. Bu sevgi, sadece kişisel bir duygu değil, aynı zamanda toplumsal bir sorumluluk olarak da görülür.

Aleviliğin Diğer Özellikleri:

•**Tasavvufi Yorum:** Alevilik, Kur'an'ın zahiri anlamının yanı sıra tasavvufi (içsel) anlamlarına da önem verir. Tasavvufi öğreti dört kapı kırk makam içinde kişinin manevi yolculuğuna bağlı olarak anlama kavuşur.

•**Ahiret inancı:** Aleviler geleneksel İslam yorumunun ötesinde devir nazariyesini kabul ederek öte dünyaya, hesap gününe, cennet ve cehenneme inanır. "Devri daim olsun" sözü ile anlamlı olan bu inanç, öte dünyayı reddetmeden kıyamete kadar verilen sürenin devam eden süreç olduğunu kabul eder.

•**Toplumsal Dayanışma:** Alevilik, toplumsal dayanışmayı ve birliği ön planda tutar. Cemevleri, insanların bir araya gelerek sorunlarını paylaştığı ve birbirlerine destek olduğu yerlerdir. İbadetin kadın erkek ayrımı olmaksızın bir arada yapılması bu dayanışmanın güzel örneklerindendir.

•**Hoşgörü:** Alevilik, farklı inançlara ve kültürlere karşı hoşgörülü bir tutum sergiler. Bu hoşgörülü tutumundan dolayı tıpkı Hz. Ali döneminde olduğu gibi toplumun dışlanmış kesimleri Alevilerin sağladığı hoşgörü ortamında hayatiyet bulur.

Özetle, Alevilik, İslam'ın evrensel mesajlarını kendi kültür ve coğrafyalarına özgü bir şekilde yorumlamış, insanın iç dünyasına, sevgiye, eşitliğe ve toplumsal adalete verdiği önemle zengin bir inanç sistemidir.

Cem Vakfı

ALEVİLİKTE RİTÜELLER VE PRATİKLER

Alevilik, zengin bir ritüel ve pratik geleneğine sahiptir. Bu ritüeller, Alevi inancının temel ilkelerini yaşama geçirme ve toplumsal birliği güçlendirme amacı taşır. İşte Alevilikteki bazı önemli ritüeller ve pratikler:

•**Cemevleri ve Cem İbadetleri:** Alevilerin ibadet ettiği yerler olan cemevlerinde düzenlenen cem ibadetleri, Aleviliğin en önemli ritüellerindendir. Cem, sadece bir dini ibadet değil, aynı zamanda bir sosyal etkinlik ve birlik duygusunu güçlendiren bir ibadettir. Cemlerde dua edilir, tevhit, miraçlama, deyiş okunur, semah dönülür, sohbet edilir, lokma verilir ve Muharrem ayında aşure dağıtılır. Aleviler, ibadetlerini cemevlerinde yapılan cemlerle gerçekleştirirler. Cem, ibadetine küskünler giremez, bir çok sosyal sorun cemde meydanda çözülür. Bu anlamıyla dini ritüel olmanın ötesinde sosyal birlikteliği manevi olarak güçlendiren bir ortamdır.

•**Muharrem Ayı ve Matem:** Muharrem ayı, Müslümanların kan dökmesinin yasak olduğu haram aylardandır. Bu bağlamda Aleviler için önemli bir matem ayıdır. Özellikle Hz. Hüseyin'in Kerbela'da şehit edilmesi olayı, Aleviler tarafından büyük bir acı ve üzüntüyle anılır. Muharrem ayında yapılan matem ibadetleri, adaletsizliğe karşı duruşun ve mazlumların yanında yer almanın bir ifadesidir. Haram ayda Hz. Muhammed'in soyuna yapılan katliamın doğru anlaşılmasının Hak ile batılı ayıran çizginin doğru anlaşılmasına vesile olacağına inanılır. Her daim mazlumun ve masumun yanında olma bilgisi bu matem ayında aktarılır ve bilgi güncellenir.

•**Lokma ve Aşure:** Alevilikte, lokma ve aşure gibi geleneksel yemekler, dini ibadetlerde ve özel günlerde hazırlanır. Bu yemekler, paylaşmayı, dayanışmayı ve toplumsal birliği simgeler. Aşure, Muharrem ayında Muharremin 13. gününde, İmam Zeynel Abidin'in kurtuluşuna şükür ve Hz. Hüseyin'in anısına pişirilir. Lokma ise adak, niyet, paylaşma, şükür gibi çeşitli vesilelerle dağıtılır.

•**Dört Kapı ve Kırk Makam:** Alevilikte, insanın ruhsal olgunlaşma sürecinden geçtiği dört kapı ve kırk makam inancı vardır. Bu kavram, insanın kendini tanıması, arınması ve olgunlaşması için bir yol haritası sunar. Şeriat, Tarikat, Marifet ve Hakikat olarak adlandırılan kapılar her biri onar makam olmak üzere kırk makamdan oluşur.

•**Semah:** Semah, Alevilikte ibadetin bir parçası, coşku ile Allah'a ulaşmayı sağlayan bir dini ritüeldir. Semah, kişinin saf bir teslimiyet haliyle Allah'a yönelmesini ve vecd (derin manevi coşku) haline ulaşmayı simgeler.

•**Zikir:** Zikir, Allah'ı anmak ve O'na yaklaşmak için yapılan ritüellerdir. Aleviler, zikirle iç huzura ulaşır ve ruhsal bir arınma yaşarlar. Zikir sayılara bağlı olarak yapılmaz. Toplu olarak deyiş eşliğinde yapıldığı gibi gündelik hayatın içinde sayıya bağlı kalmaksızın yapılabilir.

Bu ritüellerin ortak özellikleri:

•**Toplumsal Birlik:** Alevi ritüelleri, toplumsal birliği güçlendirir ve dayanışmayı teşvik eder.

•**Paylaşım:** Alevilikte paylaşım önemli bir değerdir. Lokma ve aşure gibi ritüeller, bu değeri somutlaştırır.

•**Anma ve Hatırlama:** Alevi ritüelleri, tarihi olayları ve önemli kişileri anarak, geçmişle bağ kurmayı sağlar.

•**Ruhsal Gelişim:** Dört kapı ve kırk makam gibi kavramlar, kişinin kendini tanıması ve ruhsal olarak gelişmesi için bir yol sunar.

Özetle, Alevilikteki ritüeller, sadece dini bir anlam taşımaz. Aynı zamanda toplumsal, kültürel ve kişisel boyutları da içerir. Bu ritüeller, Alevi inancının temel ilkelerini yaşama geçirme ve Alevi kimliğini korumanın önemli bir parçasıdır.

Cem Yakşi

DEDE KİMDİR?

Alevilikte, inanç önderine Dede denir. Dedelerin, Hz. Muhammed'in kızı Hz. Fatıma ile Hz. Ali'nin evliliği sonucunda ortaya çıkan soydan olduğuna, bu soydan gelen On İki İmamlarla soybirliği olduğuna inanılır. Bu nedenle, dedeler kendilerini "Seyyid-i Saadet Evlad-ı Resul" olarak tanımlarlar.

Dede Olmanın Şartları ve Beklentileri:

•**Soy Bağı:** Dede olmak için Peygamber soyundan gelmek temel şarttır.

•**Dini Bilgi:** Alevilik Yol ve erkânını bilmeli, Kur'an'da, Buyruk'larda ve deyişlerde ifadelendirilen Ehl-i Beyt'in öğretilerini açıklayabilmelidir.

•**Ahlaki Yükseklik:** Topluma örnek olacak bir ahlak yapısına sahip olmalı, sabırlı, merhametli ve dürüst olmalıdır.

•**Manevi Olgunluk:** Manevi yönden olgunlaşmış, içsel bir yolculuk yapmış ve Allah'a yakınlaşmış bir kişi olmalıdır.

•**Topluma Hizmet:** Toplumuna hizmet etmeli, cemleri yönetmeli, sohbetler vermeli, sorunlarını çözmeli ve talep edenlere rehberlik etmelidir.

PİR VE MÜRŞİT KAVRAMLARI

Alevilikte sıklıkla pir ve mürşit kavramları da kullanılır. Bu kavramlar, dede ile benzer anlamlara gelir ve genellikle manevi rehberleri ifade eder. Pir ve mürşitler, taliplere dini konularda bilgi verir, onları yetiştirir ve onlara yol gösterirler.

Cem Vakfı

GÖRGÜ, RIZALIK VE DARA KALKMAK KAVRAMLARI

Alevilikteki bu kavramlar, toplumsal ilişkiler ve sorun çözme mekanizmaları hakkında önemli bilgiler verir:

•**Görgü:** Bir toplumun bireyleri arasındaki ilişkilerin sevgi, saygı ve adalet çerçevesinde yürütülmesini ifade eder. Helal kazanç ve dürüstlük gibi değerleri vurgular.

•**Rızalık:** İnsanlar arasındaki dargınlıkların giderilmesi, barışın sağlanması ve ibadete gönül huzuru ile başlanılması gerektiğini ifade eder. Hz. Ali'nin "Kul kuldan razı ise, Cenab-ı Hak hepinizden razı olsun" sözü, bu kavramın önemini vurgular.

•**Dara Kalkmak:** Toplum içindeki sorunların dede tarafından adaletli bir şekilde çözülmesi ve doğru yolun gösterilmesi için sorunun çözümünün meydana getirilmesi ve çözüme kavuşturulması için meydanda durulması anlamına gelir.

Özetle, Alevilikte dede, pir ve mürşit kavramları, toplumun manevi önderlerini ifade eder. Bu kişiler, hem soy bağı hem de kişisel özellikleriyle bu görevi üstlenirler. Alevilikteki görgü, rızalık ve dara kalkmak gibi kavramlar ise toplumsal ilişkilerin ve sorun çözme mekanizmalarının önemini vurgular.

ALEVİLİKTE MUSAHİPLİK KURUMU

Musahiplik, Alevi ve Bektaşi inancında, manevi bir kardeşlik bağı oluşturan önemli bir kurumdur. Bu bağ, yalnızca dünyada değil, ahirette de devam edeceğine inanılan derin ve anlamlı bir ilişkidir. Hz. Muhammed'in Mekke'den Medine'ye hicreti sırasında Ensar ve Muhacirleri kardeş ilan etmiştir (Enfal Suresi 72-75. ayetler). Bu kardeşlik örneğinden hareketle, Aleviler de yol kardeşi edinerek manevi dayanışmayı ve birlikteliği güçlendirmiştir.

Musahipliğin Anlamı ve Önemi

•**Manevi Kardeşlik:** Musahiplik, kan bağı olmaksızın iki kişinin gönüllü olarak birbirlerine dünya ve ahiret kardeşliği sözü vermeleridir. Bu bağ, sadece iki kişi arasında değil, aynı zamanda aileler arasında da güçlü bir bağ oluşturur.

•**Toplumsal Dayanışma:** Musahiplik, Alevi toplumunda dayanışmayı ve birliği güçlendirir. Musahipler birbirlerine her türlü konuda destek olur, zor zamanlarında birbirlerine yardım ederler.

•**Ahlaki Sorumluluk:** Musahipler birbirlerinin ahlaki gelişimine katkı sağlarlar ve birbirlerini yanlışlardan alıkoymaya çalışırlar.

•**İnanç Birliği:** Musahiplik, ortak bir inanç üzerine kurulduğu için, inanç yolunda birbirlerine destek olmayı gerektirir.

Musahiplik Nasıl Kurulur?

Musahiplik, herhangi biri tarafından kurulabilecek bir ilişki değildir. Genellikle bir cemde, pir veya dede huzurunda, tarafların karşılıklı olarak verdiği bir sözle kurulur. Bu söz, sadece bir ibadet değil, aynı zamanda derin bir manevi anlam taşır.

Cem Vakfı

Musahipliğin Görevleri ve Sorumlulukları

Musahiplerin birbirlerine karşı bazı görev ve sorumlulukları vardır. Bunlar arasında;

•**Karşılıklı yardımlaşma:** Maddi ve manevi her türlü durumda birbirlerine destek olmak.

•**Ahlaki destek:** Birbirlerinin ahlaki gelişimine katkıda bulunmak.

•**Sır saklama:** Birbirlerinin sırlarını korumak.

•**İnanç birliğini koruma:** Ortak inanç değerlerini yaşamak ve korumak.

Musahipliğin Günümüzdeki Yeri

Günümüzde de Alevi-Bektaşi toplumunda musahiplik kurumu önemli bir yere sahiptir. Ancak, modern yaşamın getirdiği hızlı değişimler ve farklı yaşam koşulları nedeniyle, musahiplik ilişkilerinin eskisi kadar sıkı ve köklü olduğu söylenemez.
Özetle, musahiplik, Alevi-Bektaşi inancında derin bir anlam taşıyan, manevi bir kardeşlik bağıdır. Bu bağ, sadece iki kişi arasında değil, aynı zamanda aileler ve toplum arasında da güçlü bir dayanışma oluşturur.

ALEVİLİKTE CEM İBADETİ

Alevilikte toplu ibadet, cami yerine cemevlerinde gerçekleştirilen cem ibadetleriyle yapılır. Cem, sadece bir dini ritüel değil, aynı zamanda toplumsal bir buluşma, bilgi paylaşımı ve manevi yenilenme platformudur.

Cem İbadetinin Kökeni ve Önemi:

•**Kırklar Cemi:** Cem ibadetinin kökeni, Hz. Muhammed'in Miraç'tan dönerken gördüğü Kırklar Cem'i anlatısına dayanır. Bu cem, yüzyıllar boyunca dinsel, sosyal ve hukuksal bir araya gelme noktası olmuştur.

•**Toplumsal Dayanışma:** Cemlerde, insanlar arasındaki ilişkiler güçlenir, sorunlar çözülür ve toplumsal birlik sağlanır.

•**Bilgi Paylaşımı:** Cemlerde, inanç, tarih, gündelik yaşam ve sosyal konular hakkında bilgi alışverişi yapılır.

•**Rızalık Almak (Helalleşme):** Cemlere katılacak kişilerin, birbirleriyle helalleşmiş olmaları önemlidir. Birbirinden razı olmayanlar ceme katılamaz. Dolayısıyla helalleşme ve sorun çözme ibadete katılabilmek için teşvik edilir. Cem, sadece bir ibadet değil, aynı zamanda Alevi toplumunun bir araya gelerek sorunlarını çözmesi, barış içinde yaşaması ve birbirleriyle olan ilişkilerini güçlendirmesi için önemli bir yerdir. Alevilikte rızalık, cem ibadetinde özel bir anlam kazanır ve toplumsal barışın temel taşlarından biri olarak görülür.

•**On İki Hizmet:** Cemlerde, on iki farklı hizmet bulunur. Bu sayı, Hz. Muhammed'in soyunu simgeleyen On İki İmam'a da atfedilir.

Cem İbadeti Neden Önemlidir?

•**Toplumsal Birlik:** Cemler, toplumsal birlik duygusunu besler. İnsanlar arasında sevgi, saygı ve kardeşlik bağlarını güçlendiren bir ortam sunar.

•**Bilgi Paylaşımı:** Cemler, inanç ve yaşam üzerine bilgi paylaşımını sağlar.

•**Manevi Yenilenme:** Ceme katılanlara manevi bir güç ve huzur sağlar. Ruhsal bir arınma ve yenilenme süreci olarak da görülebilir.

•**Adalet ve Eşitlik:** Cemlerde kadın-erkek ayrımı yapılmadan herkes "can" olarak eşit kabul edilir. Cem, toplumsal sorunların çözüldüğü ve bireylerin rızalık temelinde barıştığı kutsal bir mekândır.

CEM İBADETİNDE 12 HİZMET VE GÖREVLERİ

Cem İbadeti: Yüz Yüze İbadet

Alevilikteki en önemli ibadetlerden biri olan Cem'de, "cemal cemale" yani yüz yüze ibadet anlayışı hâkimdir. İnsan, Alevi inancında Allah'ın emaneti olan ruhtan dolayı kutsal kabul edilir ve bu nedenle ibadet, toplu olarak insanların birliği ile gerçekleşir. Cem'de oturuş, genellikle halka şeklinde ve diz üstü olmak üzere belirli bir düzen içindedir. Dede, zaman zaman ceme katılanlar daha rahat oturmaları için izin verebilir.

12 Hizmet ve Cem İbadetinin İşleyişi

Cem ibadeti, 12 hizmetlinin görevlendirilmesiyle düzenli bir şekilde yürütülür. Her bir hizmetlinin kendine özgü görevleri vardır ve bu görevler gelenekte genellikle nesilden nesile aktarılmıştır. Dede, cem ibadetini yönetir ve düzgün bir şekilde işlemesini sağlar. Cem başlamadan önce dede, kendisi hakkında razılık ister sonra da ceme katılanlardan razılık alarak "Bu canlardan razı mısınız?" şeklinde bir soru yöneltir. Cem boyunca Allah'ın ismi anılır, dualar okunur (gülbâng) ve semah dönülür gelenek içindeki ifadeyle pervaz vurulur.

Cem İbadetinin Disiplini ve Önemi

Cem ibadeti, dedenin liderliğinde ve diğer hizmetlilerin görev bilinciyle büyük bir disiplin içinde yürütülür. Her hizmetli, görevini eksiksiz yerine getirerek cemin huzurlu ve verimli bir şekilde tamamlanmasına katkıda bulunur. Cem, Aleviler için sadece bir dini ritüel değil, aynı zamanda toplumsal bir bağ kurma, manevi olarak beslenme ve birlik duygusunu güçlendirme fırsatıdır.

CEM İBADETİNDE 12 HİZMET VE GÖREVLERİ

1.Mürşit (Dede): Cem ibadetine önderlik ederek, Hz. Muhammed, Hz. Ali, Hacı Bektaş Veli ve onların yolunu süren Ocak Ulusu Pirleri temsil eder. Cem'in tüm aşamalarını yönetir, dualar eder ve muhabbetiyle toplumu aydınlatır.

2.Rehber: Mürşidin en yakın yardımcısıdır. Yola yeni girenleri hazırlar, yol gösterir. Cem'in düzenli bir şekilde işlemesini sağlar.

3.Gözcü: Rehberin yardımcısıdır. Cem'de sükûneti sağlar. Cem'e katılanların kurallara uymasını sağlar.

4.Çerağcı: Cemevinde bulunan aydınlatma araçlarını yakar, söndürür ve temizler. Üç nuru ve bunları işaret eder. İlahilik, nebilik ve veliliğe delil sunar.

5.Zakir (Âşık): Cemde, deyiş, nefes, tevhit, miraçlama, semah ve diğer deyişleri söyler.

6.Süpürgeci (Ferraş): Cemevinin meydan temizliğini yapar. Gürühu Naci'yi temsil eder.

7.Meydancı: Semah alanını hazırlar ve cem sırasında gerekli düzenlemeleri yapar.

8.Niyazcı: Kurban kesme hizmetini yapar ve lokma dağıtımını organize eder.

9.İbrikçi: Cem ibadetinde, canların abdest alması ve manevi arınmasını temsil eden hizmet görevidir.

10.Kapıcı: Cemevine gelenleri karşılar ve güvenliği sağlar.

11.Peyikçi: Cem haberini cemevi çevresine duyurur.

12.Sakka: Cem sırasında Hz. Hüseyin matemi temsilinde su temin eder ve dağıtır.

12 Hizmetin Önemi

12 hizmet, cem ibadetinin düzenli ve anlamlı bir şekilde gerçekleşmesi için büyük önem taşır. Her bir hizmetli, kendi görevini yerine getirerek cemevinde huzurlu, idrakli ve coşkulu bir ortamın oluşmasına katkıda bulunur. 12 hizmet, aynı zamanda Alevi inancındaki dayanışma, işbirliği ve hizmet etme gibi değerlerin bir yansımasıdır.

Sonuç

Cem ibadetindeki 12 hizmet, Alevilik inancının sosyal ve kültürel yapısını anlamak için önemli bir anahtar niteliğindedir. Bu hizmetler, Alevilikteki dayanışma, eşitlik ve hizmet etme gibi değerlerin somut bir ifadesidir

Cem Vakfı

ALEVİ DERGAHLARI VE OCAKLARI

Alevilikte Dergahlar ve Ocaklar Anadolu ve Balkanlar'da Alevilik'in daha gelişmiş olduğu çevrelerde tekkeler, dergahlar, zaviyeler şeklinde, daha kırsal muhitlerde ise Alevi ulularına ait küçük ziyaretler ve Ocaklar şeklinde teşkilatlanmıştır. Cumhuriyet dönemi öncesindeki inanç örgütlenmesi böyle iken daha sonra kentleşme ile birlikte bu inanç merkezleri giderek eski işlevlerini yitirmişlerdir. Aleviler arasında bu kurumların işlevlerini günümüzde kentlerde daha çok dernekler, vakıflar, federasyonlar, konfederasyonlar, cemevleri ve Alevi Kültür Merkezleri üstlenmektedir.

ALEVİ DERGAHLARI

Anadolu ve Balkanlar'da yüzyıllardır faaliyet gösteren önemli dergahlardan bazıları şunlardır:

SR	DERGAHLAR
1	Abdal Musa Sultan Dergahı (Antalya)
2	Battal Gazi Dergahı (Eskişehir)
3	Erikli Baba Dergahı (İstanbul)
4	Gül Baba Dergahı (Macaristan)
5	Hacı Bektaş Veli Dergahı (Nevşehir)
6	Harabati Baba Dergahı (Makedonya)
7	Hamza Baba Dergahı (İzmir)
8	Hasan Dede Dergahı (Kırıkkale)
9	Hıdır Abdal Sultan Dergahı (Erzincan)
10	Hubyar Sultan Dergahı (Tokat)
11	Karaağaç Dergahı (İstanbul)
12	Karacaahmet Sultan Dergahı (İstanbul)
13	Karyağdı Baba Dergahı (İstanbul)
14	Kaygusuz Abdal Dergahı (Mısır)
15	Pir Sultan Abdal Dergahı (Sivas)
16	Sarı Saltuk Dergahı (Romanya)
17	Seyyid Ali Sultan Dergahı (Yunanistan)
18	Şahkulu Sultan Dergahı (İstanbul)
19	Şeyh Hasan Onar Baba Dergahı (Malatya)
20	Şücaettin Veli Sultan Dergahı (Eskişehir)

Bugün bu dergahlardan belli başlıları kurulan dernek, vakıf ve cemevi gibi kurumların öncülüğünde yönetilmekte ve Aleviler'e dinsel ve kültürel alanda inanç hizmetleri sunmaktadırlar.

ALEVİ OCAKLARI

Alevi Ocakları, Alevi inancında önemli bir yere sahip olan, dedelerin soyunu ifade eden bir kurumdur. Bu kurum, sadece biyolojik bir bağdan ibaret değil, aynı zamanda dini, kültürel ve sosyal bir aidiyeti de beraberinde getirir. 800'lü yıllarda şekillenen ocaklar, Hacı Bektaş Veli tarafından Anadolu'da yeniden düzenlenmiştir. Hacı Bektaş Veli'nin etrafında toplanan ve Anadolu'ya yayılan ocaklar, "Ya Allah, Ya Muhammed, Ya Ali" diyerek yüzyıllardır nesilleri aydınlatmayı sürdürmektedir.

Ocakların Özellikleri ve Görevleri:

•**Soy Temelli Yapı:** Alevi ocakları, dedelik makamının soy temeline dayalı olarak sürdürülmesi üzerine kuruludur. Bu sayede nesiller boyu sürecek bir dini ve kültürel miras aktarımı sağlanır.

•**İnanç Önderliği:** Dede, ocakta önemli bir yere sahip olan ve topluma yön veren bir liderdir. Dini konularda rehberlik eder, toplumsal sorunlara çözüm üretir ve toplumun birliğini sağlar.

•**Toplumsal İşlevler:** Ocaklar sadece dini bir kurum değil, aynı zamanda toplumsal bir yapıdır. Dedeler, toplumun sosyal ilişkilerini düzenler, adaleti sağlar ve barışı korur.

•**Ocaklar Arasında Hiyerarşi:** Birçok Alevi ocağı, Hacı Bektaş Veli'yi pir olarak kabul eder ve onun öğretilerine bağlı kalır. Hacı Bektaş Veli'nin dergâhı uzun yıllar ocaklar arasında güçlü bir bağ oluşturmuş ve Alevi toplumunda kültürel bir birlik sağlamıştır.

Ocakların Oluşumu:

Ocaklar Emevi zulmünden kaçan seyitlerin kurduğu “Seyit Battal Gazi” gibi eski ocaklar, Horasan erenlerinin göçleri sonucu gelen ocaklar ve Hacı Bektaş Veli'nin Anadolu'nun çeşitli bölgelerine gönderdiği, öğrencileri tarafından kurulmuş ocaklar olarak üç ana başlık altında sınıflandırabiliriz.Hacı Bektaş Veli Anadolu’da Babai isyanından sonra bozulan dirliği liderliğiyle yeniden düzenlemiş ve günümüzdeki ocaklık sistemi o düzenleyiş ile hayat bulmuştur. Alevilik Hacı Bektaş Veli'nin öğretileri ile yeniden şekillenmiş ve öğrencileri Anadolu'nun farklı köşelerine yayılarak irşat görevlerini sürdürmüştür. Ocaklık geleneği hakkında her bir ocağın ruhsal gücünün Hak olan hedeften uzaklaşılmadığı sürece sönmeyeceğine inanılır.

Cem Vakfı

Zaman zaman ocakların mürşit veya rehber ocağı olmasına bakılmaksızın her ocaktan saygın pirlerin, mürşitlerin çıkabileceği, toplumun büyük saygı duyduğu erenlere, evliyalara dönüşebileceği kabul edilmiştir. Anadolu bir zamanlar ocaklarda hizmet etmiş pirlerin ziyaretgahları ile doludur. Bu durum Tanrısal tecellinin tek bir ocağın tekelinde olamayacağı bilgisini hatırlatarak ocaklar arasındaki hiyerarşinin Hak olana uyma ve uygulama, Hak ile hak olma halinde değerlendirilmesine imkan vermiştir.

Ocakların Önemi:

Alevi ocakları, Alevi toplumunda önemli bir rol oynar. Ocaklar;

•**Kültürel Birlik (Toplumsal Yapıda Yer Edinme):** Ocaklar, Alevi toplumunun sosyal yapısında önemli bir yer tutar. Alevi toplumunda kültürel bir birlik sağlar.

•**Toplumsal Dayanışma:** Toplumsal ilişkilerin güçlenmesine ve dayanışmanın artmasına katkıda bulunur. Toplum içindeki ilişkileri düzenler ve toplumsal dengeyi sağlar.

•**İnançsal Miras ve Kimlik:** Alevi inancının yaşatılması ve gelecek nesillere aktarılmasında önemli bir rol oynar.

•**Dini Liderlik ve Süreklilik:** Ocak başında bulunan dede, toplumu dini konularda rehberlik eder, cemleri yönetir ve manevi ihtiyaçlarını karşılar. Nesiller boyunca dini bilgi ve değerlerin aktarılmasını sağlar.

Ocakların Yapılanması

•**Hiyerarşik Yapı:** Alevi ocaklarının tamamı birbirine bağlıdır ve bir çok ocak Hacı Bektaş Veli'yi en tepede Serçeşme olarak kabul eder. Söz konusu yapı hiyerarşik bir yapı gibi gözükse de esas olan Yol'un herşeyin üzerinde olduğu gerçeğidir. Bütün ocaklar için temel hedef, Alevi yol ve erkânının doğru yürütülmesi ve nesiller boyu aktarılabilmesidir.

Cem Vakfı

•**Pir ve Mürşit Ocağı:** Bazı ocaklar, diğer ocaklara bağlıdır. Bağlı olunan ocak "mürşit ocağı", bağlı olan ocak ise "pir ocağı" olarak adlandırılır. Ama bu bağlılık bir görev bölüşümüdür yoksa birbirine üstünlük olarak görülmez.

•**'El Ele, El Hakk'a Sistemi:** Bu sistem, ocaklar arasındaki işbirliğini ve bilgi paylaşımını ve iç denetimsel yapıyı ifade eder. Hak olan hedefe doğru ocaklar arasında el ele verilmesi ve Hak olana kadar ulaşılmaya gayret edilmesini simgeler. Böylece her bir Dede'nin, başka bir Dede'nin mürşitliğinde Yolu doğru bir şekilde nesilden nesile aktarması sağlanarak, yol, erkân ve toplum korunmuş olur.

Ocakların Günümüzdeki Durumu

Günümüzde Alevi ocakları, değişen toplumsal koşullar ve modernleşme süreçleri etkisi altında olsa da, hala Alevi toplumunun önemli bir parçası olmaya devam etmektedir. Ancak, kırsal kesimden kentlere göç, eğitim seviyesindeki artış ve küreselleşme gibi faktörler, ocakların yapısını ve işlevlerini yerine getirmesini etkilemektedir.

Özetle, Alevi ocakları, Alevi inancının ve kültürünün yaşatıldığı, toplumsal dayanışmanın ve kültürel kimliğin korunduğu önemli kurumlardır. Dedelik kurumu, dini liderlik ve toplumsal işlevler bakımından inancın gerektirdiği şekilde yaşayabilme temelinde Alevi toplumunda önemli bir yere sahiptir.

Cem Vakfı

ALEVİ OCAKLARI

Babalık geleneğine bağlı Alevi grupların dışındaki ve daha çok kırsal alanlarda yaşayan Aleviler, ocaklar şeklinde örgütlenmişlerdir. Ocaklar, Alevi ulularının soyundan gelen Dede ailelerine verilen genel isimdir. Ana Ocaklar zamanla genişleyerek, çok sayıda alt ocaklar ortaya çıkmıştır. Burada genel bir listeye yer verilmektedir:

ALEVİ OCAKLARI			
1	Abalı Baba Ocağı	41	Dedemoğlu Ocağı
2	Abdal Musa Ocağı	42	Deli Derviş Ocağı
3	Abdülvahap Gazi Ocağı	43	Derviş Abdal Ocağı
4	Ağlarca İbrahim Ocağı	44	Derviş Ali Baba Ocağı
5	Ağu İçen Ocağı	45	Derviş Baba Ocağı
6	Ahi Baba Ocağı	46	Derviş Beyaz Ocağı
7	(Şah) Ahmet Dede Ocağı	47	Derviş Boran Ocağı
8	Ak Koca Sultan Ocağı	48	Derviş (Seyit) Cemal Ocağı
9	Akoğlu Ocağı	49	Derviş Çimli Ocağı
10	Ali Abbas (Celal Abbas) Ocağı	50	Derviş Geviş Ocağı
11	Ali Baba Ocağı	51	Derviş Gevr Ocağı
12	Ali Badili Ocağı	52	Dinçli Ocağı Dinelli Ocağı
13	Ali Koç Baba Ocağı	53	Düzgün Baba Ocağı
14	Ali Pir Civan Ocağı	54	Ebul Vefa Ocağı
15	Aliyyül Şazeli Ocağı	55	Emirbeyli Ocağı
16	Anşa Bacılılar Ocağı	56	Emirce Sultan Ocağı
17	Arzuman Ocağı	57	Enver Zeyid Ocağı
18	Aslan Baba Ocağı	58	Er Kadim Ocağı
19	Ateşoğlu Ocağı	59	Eraslanlı Ocağı
20	Aziz Baba Ocağı	60	Erdebil Ocağı
21	Azlum Abdal Ocağı	61	Erkonaş (Arif Hüsnü) Ocağı
22	Baba Cafer Ocağı	62	Eşikli Ocağı
23	Baba Mansur Ocağı	63	Eymirlerli Ocağı
24	Baloğlu Ocağı	64	Fedayi Ocağı
25	Barak Baba Ocağı	65	Gani Baba Ocağı
26	Battal Gazi Ocağı	66	Garip Dede Ocağı
27	Beyazıd-ı Bestami Ocağı	67	Garip Mansur Ocağı
28	Borani Baba Ocağı	68	Garip Musa Ocağı
29	Bostankolu Hasan Halife Ocağı	69	Gemalmazlı Ocağı
30	Bulduklu Ocağı Bulgurcu Dede Ocağı	70	Gökvelioğulları Ocağı
31	Celal Abdal Ocağı Cemal Abdal Ocağı	71	Gözcü Kara Ahmet Dede Ocağı
32	Cibali Sultan Ocağı	72	Gözü Kızıl Ocağı
33	Çalapverdi Ocağı	73	Gül Baba Ocağı
34	Çavdarlı Ocağı Çaylak Ocağı	74	Gülü Dede Ocağı
35	Çelebioğulları Ocağı	75	Gülüm Erenleri Ocağı
36	Çepnioğlu Ocağı	76	Gülüoğulları Ocağı
37	Çıplak Ali Ocağı	77	Güvenç Abdal Ocağı
38	Çoban Dedeli Ocağı	78	Hacı Emirli Ocağı
39	Dalmaz Ocağı	79	Hacı Hamza Ocağı
40	Dede Garkın Ocağı	80	Hacı Murad-ı Veli Ocağı

ALEVİ OCAKLARI			
81	Hacım Sultan Ocağı	121	Kızıl Deli Ocağı
82	Hamza Baba Ocağı	122	Koca Haydar Ocağı
83	Hamza Faki Ocağı	123	Koca Leşker Ocağı
84	Hamzalı Ocağı	124	Koca Saçlı Ocağı
85	Hasan Basri Ocağı	125	Koca Seyyid Ocağı
86	Hasan Dede Ocağı	126	Koca Şırğaş Ocağı
87	Hasan Dede Veli Ocağı	127	Koca Bektaş Dede Ocağı
88	Hasan Faki Ocağı	128	Koçu Baba Ocağı
89	Haydari Sultan Ocağı	129	Koyun Baba Ocağı
90	Hıdır Abdal Ocağı	130	Köse Süleyman Ocağı
91	Hızır Samit Ocağı	131	Kul Himmet Ocağı
92	Hoca Ahmet Yesevi Ocağı	132	(Seyyid) Kulu Ocağı
93	Horasanlı Ocağı	133	Kum Baba Ocağı
94	Hubyar Ocağı	134	Kureyşan Ocağı
95	Hür Şehit Ocağı	135	Kutup İsmail Sultan Ocağı
96	Hüsem Dede Ocağı	136	Kutup İbrahim Baba Ocağı
97	Hüseyin Abdal Ocağı	137	Kuzu Kuran Ocağı
98	Hüseyin Gazili Ocağı	138	Küçük Mustafa Ocağı
99	Işık Çakırlı Ocağı	139	Maksut Abdal Ocağı
100	Işıklı Ocağı	140	Mazlum Abdal Ocağı
101	İbrahim-i Sani Ocağı	141	Mecdan Ocağı
102	İmam Bakır Ocağı	142	Mehmet Abdal Ocağı
103	İmam Cafer Ocağı	143	Mehmet Dede Ocağı
104	İmam Musa-ı Kazım Ocağı	144	Mekanoğlu Ocağı
105	İmam Rıza Ocağı	145	Mir Hamza Ocağı
106	İmam Zeynel Abidin Ocağı	146	Mirdigar Ocağı
107	Kaba (Kabak) Abdal Ocağı	147	Musa-i Hardi Ocağı
108	Kahvecioğlu Ocağı	148	Munzur Baba Ocağı
109	Kalender Dede Ocağı	149	Mürsel Bali Ocağı
110	Kanber Abdal Ocağı	150	Nazlım Abdal Ocağı
111	Kara Donlu Can Baba Ocağı	151	Nesimi Ocağı
112	Kara Pirbad Ocağı	152	Nur Dede Ocağı
113	Kara Yağmurlu Ocağı	153	Nuri Dede Ocağı
114	Karaköseli Ocağı	154	Otman Baba Ocağı
115	Karaşar Ocağı	155	Özcanlı Ocağı
116	Karaşıh Ocağı	156	Pir Ahmet Ocağı
117	Kaygusuz Abdal Ocağı	157	Pir Hamza Ocağı
118	Keçeci Baba Ocağı	158	Pir Kadim/Kadem Ocağı
119	Kemallı Ocağı	159	Pir Kemal Ocağı
120	Kesikbaş Ocağı	160	Pir Mehmet Ocağı

ALEVİ OCAKLARI			
161	Pir Sultan Ocağı	207	Sultan Söylemez Ocağı
162	Pircan Ocağı	208	Sultan Şücaettin Veli Ocağı
163	Piri Baba Ocağı	209	Şah Hatayi Ocağı
164	Saadettin Ocağı	210	Şah Hüseyin Baba Ocağı
165	Sabri Ocağı	211	Şah Kalender Ocağı
166	Saçlı Hamza Ocağı	212	Şah İbrahim Veli Ocağı
167	Safevi Ocağı	213	Şahinliler Ocağı
168	Salman Baba Ocağı	214	Şeyh Ahmet Dede Ocağı
169	Samutlu Ocağı	215	Şeyh Ahmet Sultan Ocağı
170	Sarı İsmail Ocağı	216	Şeyh Ahmet Verani Ocağı
171	Sarı İsmail Baba Ocağı	217	Şeyh Bahşiş Ocağı
172	Sarı Mecdin Ocağı	218	Şeyh Bedreddin Ocağı
173	Sarı Saltuk Ocağı	219	Şeyh Bircan Ocağı
174	Sarı Sultan Ocağı	220	Şeyh Çoban Ocağı
175	Sarıbal Ocağı	221	Şeyh Delil Berhican Ocağı
176	Sefil Mecnun Ocağı	222	Şeyh Edibali Ocağı
177	Seyfili Ocağı	223	Şeyh Hasan Ocağı
178	Seyyid Abdullah Horasani Ocağı	224	Şeyh Hasan Zerraki Ocağı
179	Seyyid Ahmet Kebir Ocağı	225	Şeyh Mengüç Ocağı
180	Seyyid Ali Sultan (Kızıl Deli) Ocağı	226	Şeyh Safi Ocağı
181	Seyyid Baba Ocağı	227	Şeyh Samit Ocağı
182	Seyyid Bilal Ocağı	228	Şeyh Samut Ocağı
183	Seyyid Gazi Ocağı	229	Şeyh Süleyman Ocağı
184	Seyyid Hacı Ali Türabi Ocağı	230	Şeyh Şadılı (Şazeli) Ocağı
185	Seyyid Halil Ocağı	231	Şeyh Turhani Ocağı
186	Seyyid Hasan Yıldızlar Ocağı	232	Şeyh Uygun (Düzgün) Baba Ocağı
187	Seyyid Hıdırlar Ocağı	233	Şeyh Uşağı Ocağı
188	Seyyid Kalender Veli Ocağı	234	Şeyh Yakup Ocağı
189	Seyyid Kemal Ocağı	235	Şucaettin Ocağı
190	Seyyid Kerim Ocağı	236	Taptuklu Ocağı
191	Seyyid Mahmut Hayrani Ocağı	237	Teslim Abdal Ocağı
192	Seyyid Mustafalar Ocağı	238	Topçular Ocağı
193	Seyyid Nizamoğlu Ocağı	239	Tozluoğlu Ocağı
194	Seyyid Nuri Cemalettin Ocağı	240	Tuzluoğulları Ocağı
195	Seyyid Sabun Ocağı	241	Türabi Baba Ocağı
196	Seyyid Sabur Ocağı	242	Uzunelli Ocağı
197	Seyyid Safiyüddin İshak Veli Ocağı	243	Ümmü Kemal Ocağı
198	Seyyid Selahattin Ocağı	244	Üryan Hıdır (Hızır) Ocağı
199	Seyyid Seyfi Ocağı	245	Yağdanı Sultan Ocağı
200	Seyyid Seyfeddin Ocağı	246	Yağmuroğlu Ocağı
201	Seyyid Yunus Mukri Ocağı	247	Yahyalı Ocağı
202	Seyyidan Ocağı	248	Yalıncak Abdal Ocağı
203	Sınık Abdallı Ocağı	249	Yanyatır Ocağı
204	Sinemil Ocağı	250	Yılanlı Ocağı
205	Söylemezli Ocağı	251	Yunuslu Ocağı
206	Sultan Onar Ocağı	252	Yunus Emre Ocağı
		253	Zayıf Yusuf Ocağı

SONUÇ

Alevilik, derin bir tarihsel ve kültürel mirası taşıyan, hem dini hem de toplumsal açıdan zengin bir inanç sistemidir. Aleviliğin temel inançları, ritüelleri ve yaşam pratikleri, bireylerin manevi gelişiminde ve toplulukların sosyal dokusunun şekillenmesinde önemli bir rol oynar. Bu köklü geleneklerin modern dünyada nasıl yeniden yorumlandığını ve adapte edildiğini anlamak, yalnızca Alevi-Bektaşi toplumu için değil, aynı zamanda evrensel değerlere yönelen tüm insanlık için de önemli bir meseledir.

Bu kitapçık, Aleviliğin tarihsel gelişimini kronolojik bir sırayla ele alarak, Anadolu öncesi ve sonrası kökenlerinden başlayıp, farklı dönemlerdeki etkileşimlerini, temel inançlarını, evrensel değerlerini, ritüellerini ve teolojik yapısını günümüzdeki yansımalarıyla birlikte incelemeyi amaçlamaktadır.

Asırlar öncesinde "İyiler iyidir." diyerek insanlığa kucak açan Hacı Bektaş Veli'nin ve Hak Muhammed Ali Yolu'nun razılık, paylaşım, adalet gibi evrensel mesajlarını bugünlere ulaştıran tüm canlara aşk olsun.

Katkıda Bulunanlar:

Prof. Dr. Ali YAMAN
Prof. Dr. Caner IŞIK
Mustafa Cemil KILIÇ
Mesut YILDIRIM (DEDE)
Ahmet Rasim TÜKEK

CEM Vakfı BAĞIŞ

VAKIFLAR, BAĞIŞLARINIZIN ESERİDİR.
HİZMETLERİMİZ BAĞIŞLARINIZLA YÜRÜTÜLMEKTEDİR.

Cumhuriyetçi Eğitim ve Kültür Merkezi Vakfı
IBAN NO: TR09 0004 6011 7588 8000 0353 18

"Bu kitap, Aleviliğin tarihî kronolojisi, teolojik boyutu ve erkânı konusunda bilgi vermek üzere hazırlanmıştır.
Tüm hakları saklıdır. İmtiyaz sahibi Cumhuriyetçi Eğitim ve Kültür Merkezi Vakfı (CEM Vakfı)'dır.
Yayıncının izni alınmadan kısmen ya da tamamen değişiklik yapılamaz, yazının aslına sadık kalmak koşuluyla çoğaltılabilir, dağıtılabilir."

ÜLKEMİZ YÜKSEK YARGI ORGANLARININ CEMEVİNİN İBADETHANE OLARAK KABUL EDİLMESİ GEREKTİĞİ YÖNÜNDE KARARLARI MEVCUTTUR.

YARGITAY 3. HD. E: 2014/11238 K: 2015/9711 T: 28.05.2015 ve YARGITAY 3. HD E: 2016/17500 K: 2018/6192 T: 31.05.2018 kararlarında:
"Cemevi, Alevi-İslam inanışına sahip yurttaşlarımızın öteden beri cem ibadetini yaptıkları mekânın adıdır. 'Cem' kelimesi, Arapça'da 'toplanma' anlamına gelmekte ve dini, törensel ve ritüel uygulamalarının tümünü kapsamaktadır. Tüm Alevi toplumunca kabul gören cemevleri, Alevi-İslam inancına sahip yurttaşların ibadet mekanıdır. Öncelikle, bir mekânın ibadet yeri sayılıp sayılmamasının münhasıran o inanca tabi insanların takdirinde bulunması gerekir. Alevi inancına mensup insanların inanç ve ibadet merkezlerinin cemevleri olduğu, Alevilerle birlikte tüm toplum kesimleri tarafından kabul edilmiş bir olgu ve gerçekliktir."

Alevilik ve Alevilerle ilgili sorunlar ülkemizde ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde yargılama konusu olmuştur (YARGITAY HUKUK GENEL KURULU'nun 2014/7-1038 E., 2014/990 K. sayılı ve 03.12.2014 tarihli kararı, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Hasan ve Eylem Zengin/Türkiye Davası, Başvuru No: 1448/04, Cumhuriyetçi Eğitim ve Kültür Merkezi Vakfı/Türkiye Davası, Başvuru No: 32093/10 ve İzzettin Doğan ve Diğerleri/Türkiye Davası, Başvuru No: 62649/10).

Bu davada, ülkemizin İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme'nin 9 ve 14. maddelerini uymakta eksik davranıldığına hükmedilmiştir.

Ulusal ve Uluslararası Yasal Dayanaklar;

Ayrımcılık yasağı, uluslararası insan hakları müktesebatının merkezinde yer almakta; din ve inanç temellerinde ayrımcılık yasaklanmaktadır. Benzer biçimde TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASI'nın **10'uncu maddesine göre "Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir."** Öte yandan din ve vicdan hürriyeti de uluslararası sözleşmeler ve ulusal mevzuat kapsamında güvence altına alınmaktadır.

AVRUPA İNSAN HAKLARI SÖZLEŞMESİ'nin **9'uncu maddesine göre "Herkes düşünce, vicdan ve din özgürlüğüne sahiptir; bu hak, din veya inanç değiştirme özgürlüğü ile tek başına veya topluca, kamuya açık veya özel ibadet, öğretim, uygulama ve ayin yapmak suretiyle dinini veya inancını açıklama özgürlüğünü de içerir."** Küresel ölçekte din ve vicdan hürriyetini güvence altına alan İNSAN HAKLARI EVRENSEL BEYANNAMESİ ve BİRLEŞMİŞ MİLLETLER MEDENİ VE SİYASİ HAKLAR SÖZLEŞMESİ gibi diğer uluslararası düzenlemeler de bulunmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Din ve vicdan hürriyeti" başlıklı 24'üncü maddesine göre ise "Herkes, vicdan, dini inanç ve kanaat hürriyetine sahiptir."

6701 sayılı TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU KANUNU'nun 3'üncü maddesinde; hukuken tanınan hak ve hürriyetlerden yararlanmada "cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş" temellerine dayalı ayrımcılık yasaklanmıştır, ifadesi yer almaktadır. Ayrıca belirtilen Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde "Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek" Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

Temel misyonu insan onurunu esas alarak kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi olan TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU'nun Alevilikle ilgili yasal haklarının kazanılması konusunda takipte olacağına yönelik inancımız tamdır.

T.C.
RESMİ GAZETE

Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı
Hukuk ve Mevzuat Genel Müdürlüğünce Yayımlanır

26 Kasım2022
CUMARTESİ

Sayı:32025

MADDE 8- 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"EK MADDE 10- İmar planlarının tanziminde, planlanan beldenin ve bölgenin şartları ile müstakbel ihtiyaçları göz önünde tutularak lüzumlu cemevi yerleri ayrılır. İl ve ilçelerde mülkî idare amirinin izni alınmak ve imar mevzuatına uygun olmak şartıyla cemevleri yapılabilir.

Cemevi yeri, imar mevzuatına aykırı olarak başka maksatlara tahsis edilemez."

Bu haliyle, Alevilerin ibadethane olarak belirlediği mekanların, İBB Meclisi tarafından da iba- dethane olarak teyit edildiği açıktır.

Yasal düzen ve hukuk ilkelere uyumla, cemevlerinin ibadethane olarak kabul edilip resmi gazetede yayınlanması olumlu bir adımdır.

Bununla birlikte; Aleviliğin devletimiz teşkilatında resmi bir kurum olarak yer bulması çok geç gelen bir adım olarak görmekle, Alevliğin devletimizde Kültür ve Turizm Bakanlığı teşkilatında kültürel bir temsil düzeninde konumlanmasını isabetli ve yeterli olarak değerlendirmiyoruz.

Bu nedenle, "Alevi - Bektaşi Kültür ve Cemevi Başkanlığı"nın, Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan ayrılarak "Alevi-Bektaşi İnanç ve Cemevi Başkanlığı" adıyla doğrudan Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı'na bağlanmasını bir ihtiyaç olarak değerlendiriyor ve Devletimiz teşkilatlanmasında bunun ivedi bir ihtiyaç olduğunu değerlendiriyoruz.

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE MECLİSİ'NİN, CEMEVLERİNİ İBADETHANE OLARAK NİTELEYEN DEĞERLENDİRMESİ'TÜM İDARİ KURUM VE KURULUŞLAR İÇİN ÖRNEKTİR.

Cemevleri, Alevi vatandaşların ibadet mekanıdır, ibadethanesidir. Buna rağmen cemevleri, resmi olarak ibadethane statüsünde değerlendirilmediği için camii, kilise ve havra gibi ibadethanelerin faydalandığı kamusal hizmetlerden mahrum kalmıştır.

Bu durum, Anayasa'nın 10. maddesiyle korunan eşitlik ilkesine aykırıdır ve toplumsal yaşamda ayrımcılığa neden olmaktadır. Bu durum hem iç hem de uluslararası hukukta çeşitli davalara konu olmuştur. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 2 Aralık 2014 tarihli 32093/10 sayılı ve 26 Nisan 2016 tarihli 62649/10 sayılı kararları ile cemevlerinin ibadethane statüsünde olduğunu tescil etmiştir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 46. maddesi uyarınca, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının bağlayıcı niteliğine dayalı olarak, Danıştay 13. Dairesinin 10.07.2017 tarihli Esas no: 2016/4277 Karar no: 2017/2263 ve Yargıtay'ın 3. Hukuk Dairesinin 28.05.2015 tarihli Esas no: 2014/11238 Karar no: 2015/9711 kararlarıyla cemevleri ibadethane olarak iç hukukta da tescil edilmiştir.

Yerel yönetimlerin de bu doğrultuda adım atması, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kurumları arasındaki tutarlılığa katkı sağlayacaktır. İlgili komisyon önergesiyle, iç ve uluslararası hukukun tescil ettiği üzere, cemevlerinin diğer ibadethanelere verilen hak ve hizmetleri eşit olarak almalarına yönelik, ibadethane olarak kabul edilmesinin gündeme alınarak Hukuk, Sosyal Hizmetler ve Halkla İlişkiler Komisyonu'na havalesi talep edilmiştir.

İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 8. Seçim Dönemi 2. Toplantı Yılı, Ocak Ayı Toplantılarının 16 Ocak 2020 tarihli 2. birleşiminde okunarak müzakereye açıldı. Yapılan müzakereler ve işaretle oylama neticesinde raporun aynen ve oybirliği ile kabulü kararlaştırılmıştır.

ZORUNLU DİN DERSİ UYGULAMASI VARSA ALEVİLİK İNANCI BU DERSİN İÇİNDE EŞİT BİÇİMDE YER ALMALIDIR.

Mansur Yalçın ve Diğerleri Davası konusunda CM/ResDH(2024)125 sayılı ara karar:
(Bakanlar Komitesi tarafından 13 Haziran 2024 tarihinde Bakan Vekillerinin 1501. toplantısında kabul edilmiştir)
Başvuru Dava Karar Kesinleşme
21163/11 MANSUR YALÇIN VE DİĞERLERİ 16/09/2014 16/02/2015
Bakanlar Komitesi, İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme'nin, Komite'nin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (bundan böyle "Sözleşme" ve "Mahkeme" olarak anılacaktır) nihai kararlarının uygulanmasını denetlemesini öngören 46. maddesinin 2. paragrafı uyarınca;

Mahkeme tarafından iletilen, Sünni İslam dışında bir dini veya felsefi inanca sahip ebeveynlerin çocuklarına uygun seçenekler sunmayan ilk ve orta dereceli okullardaki din kültürü ve ahlak bilgisi derslerinin zorunlu niteliği ve sadece sınırlı muafiyet olanakları nedeniyle Sözleşme'nin 1 No.lu Protokolünün 2. maddesinin ihlal edildiğine ilişkin nihai kararı göz önünde bulundurarak;

Bu konunun 2008'den bu yana Komite önünde beklemekte olduğunu hatırlatarak;

Mahkeme'nin açık tespitlerine ve Komite'nin tekrarlanan çağrılarına rağmen, din kültürü ve ahlak bilgisi derslerinin zorunlu olmaya devam ettiğini, muafiyet prosedürünün çok sınırlı olduğunu ve bu durumun öğrenci velilerini ağır bir külfete ve çocuklarını din dersinden muaf tutabilmek için dini veya felsefi kanaatlerini açıklama zorunluluğuna maruz bırakabileceğini derin bir üzüntüyle not ederek;

Zorunlu din kültürü ve ahlak bilgisi dersi müfredatının revize edilmesinin, Sünni İslam dışında bir dini veya felsefi inanca sahip ebeveynlerin çocuklarının, öğrencilerin ebeveynleri dini veya felsefi inançlarını açıklamak zorunda kalmadan, zorunlu din eğitiminden muaf tutulmaları için uygun seçeneklere duyulan ihtiyacı hafifletemeyeceğini hatırlatarak;

Sözleşme'nin 46. maddesinin 1. paragrafı uyarınca her Devletin, taraf olduğu Mahkeme'nin nihai kararlarına tam, etkili ve hızlı bir şekilde uyma yükümlülüğünün altını çizerek;

Yetkilileri, Türk eğitim sisteminin, çoğulculuk ve tarafsızlık ilkelerine saygı göstererek, Devletin çeşitli dinler, mezhepler ve inançlara karşı tarafsızlık ve yansızlık görevini yerine getirmesini sağlamak için gerekli önlemleri almaya ve Sünni İslam dışında bir dini veya felsefi inanca sahip ebeveynlerin çocuklarına, öğrencilerin ebeveynleri dini veya felsefi inançlarını açıklamak zorunda kalmadan, zorunlu din eğitiminden vazgeçmeleri için uygun seçenekler sunmaya DAVET ETMİŞTİR;

Yetkilileri, Aralık 2024 sonuna kadar öngörülen tedbirler hakkında bilgi vermeye DAVET ETMİŞTİR.

Bu konuyla ilgili Alevilerin talepleri;
Zorunlu Din Dersleri Yeniden Düzenlenmelidir:
Zorunlu din dersleri, Alevi inancını da kapsayacak şekilde yeniden yapılandırılmalıdır. Müfredat, Alevi toplumunun temsilcileriyle birlikte hazırlanmalıdır. Alevi inancına mensup öğrencilere bu dersler, Alevi eğitmenler tarafından verilmelidir.
Alevilik ve Alevi İnancı Üzerine Akademik Çalışmalar Artırılmalıdır:
Üniversitelerde Alevilik ile ilgili akademik kürsüler açılmalıdır. Alevi inancına ilişkin bilimsel ve akademik yayınlar desteklenmelidir. Alevi İnanç Önderleri olan Dedeler ve Babaların eğitim göreceği okullar kurulmalıdır.

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ (AİHM) KARARLARI IŞIĞINDA

Ülkemizde eşitliği engelleyen uygulamalar, Cem Vakfı öncülüğünde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne taşınmıştır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Büyük Dairesi'nin 26 Nisan 2016 tarihinde oy birliği ile aldığı kararlar, bu noktada özel bir öneme sahiptir ve Türkiye'nin iç hukuku açısından bağlayıcıdır.

Bu karar doğrultusunda, iç hukukta mevcut eşitsizlikleri giderecek adımların eksiksiz ve ivedilikle atılması yönündeki talep ve beklentimiz devam etmektedir. Bu talep, milletimizin sarsılmaz bütünlüğü ve ülkemizin kamusal menfaati ile tamamen uyumludur.

- **Yurttaşların Eşitliği İlkesini Zedeleyen, Eşitler Arasında Eşitsizlik Sonucu Doğuran Uygulamalara Son Verilmelidir.**
  - Kararda, Alevi vatandaşların, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 10. maddesi gereğince tüm yurttaşlarla aynı düzeyde eşit yurttaşlık hakkına sahip olduğu ve bu hakkın etkin şekilde yasal güvence altına alınması gerektiği vurgulanmıştır.
- **Alevi-Bektaşi İnanç ve Cemevi Başkanlığı Kurulmalıdır**
  - **Alevi-Bektaşi Kültür ve Cemevi Başkanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan alınarak "Alevi-Bektaşi İnanç ve Cemevi Başkanlığı" adıyla kurulmalı ve doğrudan Cumhurbaşkanlığına bağlanmalıdır.**
- **Cemevlerinde Sunulan Hizmetler Kamu Hizmeti Sayılmalıdır**
  - Cemevlerinde görev yapan inanç önderleri (Dedeler ve Babalar) ile diğer çalışanların sunduğu hizmetler kamu hizmeti olarak kabul edilmelidir. Bu kişiler devlet tarafından istihdam edilmelidir.
- **Alevi İnancı İçin Genel Bütçeden Pay Ayrılmalıdır**
  - Alevi inancının gelecek kuşaklara aktarılabilmesi için, genel bütçeden Alevi inancına mensup vatandaşların nüfus oranına uygun olarak adil bir pay ayrılmalıdır.
- **Cemevleri Yasal Olarak İbadethane Kabul Edilmelidir**
  - Cemevlerinin, Alevilerin ibadethanesi olduğu gerçeği hukuken kabul edilmelidir. Camiler ile diğer ibadethanelere tanınan hak ve imkanlar eşit yaklaşım gereği cemevlerine de sağlanmalıdır.
- **Zorunlu Din Derslerinin İçeriği Yeniden Düzenlenmeli, Ayrıca Alevilikle İlgili Seçmeli Dersler Sunulmalıdır**
  - Zorunlu din dersleri, Aleviliği de kapsayacak şekilde yeniden yapılandırılmalı ve müfredat, Alevi toplumunun temsilcileriyle iş birliği içinde hazırlanmalıdır. Ayrıca, Alevilikle ilgili seçmeli dersler sunulmak suretiyle, Alevi öğrencilere bu dersleri alabilme imkânı tanınmalıdır. Bu dersler, alanında uzman Alevi eğitmenler tarafından verilmelidir.
- **Alevilik Üzerine Akademik Çalışmalar Artırılmalıdır**
  - Üniversitelerde Alevilik ile ilgili akademik kürsüler açılmalıdır. Alevi İnanç Önderleri olan Dedeler ve Babaların eğitim göreceği okullar kurulmalıdır.
- **Cemevlerinin Fiziksel ve Maddi Giderleri Karşılanmalıdır**
  - Cemevlerine arsa tahsisi yapılmalı, inşa, bakım ve onarım giderleri ile cemevlerinin elektrik, su ve doğalgaz giderleri devlet tarafından karşılanmalıdır.
- **Alevilere Yönelik Ayrımcılığa Son Verilmeli, Eşit Yurttaşlık İlkesi Uygulanmalıdır**
  - Devlet, Alevilik içindeki farklı görüşleri gerekçe göstererek anayasal yükümlülüklerini yerine getirmekten kaçınamaz. Alevilerin eşit yurttaşlık haklarını teslim etmek devletin temel görevidir. Ayrıca, Alevi vatandaşların kamu görevlerinde inançları nedeniyle herhangi bir ayrımcılığa maruz kalmadan, tamamen liyakat esasına göre görevlendirilmesi sağlanmalıdır.

Yukarıda belirtilen taleplerin bütünü AİHM Büyük Daire Kararı'ndan önce Türkiye Cumhuriyeti Anayasamız gereği de meşru, haklı ve yasal taleplerdir.

Cem Vakfı

GENEL MERKEZİ

BU KİTAPÇIK ÜCRETSİZ DAĞITILMAKTADIR

Basım: Mart 2025

Zafer Mah. Ahmet Yesevi Cad. No:290
Yenibosna - Bahçelievler / İstanbul

Tel: 0212 451 84 12 - 14
www.cemvakfi.org

cemvakfi@cemvakfi.org/info@cemvakfi.org